

Tiểu luận kinh tế chính trị

Đề tài *Phật giáo và ảnh hưởng của
nó tới VN*

PHẦN A: MỞ ĐẦU

ĐẠO PHẬT LÀ MỘT TRONG NHỮNG HỌC THUYẾT TRIẾT HỌC - TÔN GIÁO LỚN NHẤT TRÊN THẾ GIỚI, TỒN TẠI RẤT LÂU ĐỜI. HỆ THỐNG GIÁO LÝ CỦA NÓ RẤT ĐỒ SỘ VÀ SỐ LƯỢNG PHẬT TỬ ĐÔNG ĐẢO ĐƯỢC PHÂN BỐ RỘNG KHẮP. ĐẠO PHẬT ĐƯỢC TRUYỀN BÁ VÀO NƯỚC TA KHOẢNG THẾ KỶ II SAU CÔNG NGUYÊN VÀ ĐÃ NHANH CHÓNG TRỞ THÀNH MỘT TÔN GIÁO CÓ ẢNH HƯỞNG SÂU SẮC ĐẾN ĐỜI SỐNG TINH THẦN CỦA CON NGƯỜI VIỆT NAM, BÊN CẠNH ĐÓ ĐẠO NHO, ĐẠO LÃO, ĐẠO THIÊN CHÚA. TUỖ TỪNG GIAI ĐOẠN LỊCH SỬ DÂN TỘC TA ĐỀU CÓ MỘT HỌC THUYẾT TƯ TƯỞNG HOẶC MỘT TÔN GIÁO NẴM VAI TRÒ CHỦ ĐẠO, CÓ TÁC ĐỘNG MẠNH NHẤT ĐẾN NẾP SỐNG, THÓI QUEN, SUY NGHĨ CỦA CON NGƯỜI, NHƯ PHẬT GIÁO Ở THẾ KỶ THỨ X - XIV, NHO GIÁO THẾ KỶ THỨ XV - XIX, HỌC THUYẾT MÁC - LÊNIN TỪ GIỮA THẬP KỶ 40 CỦA THẾ KỶ XX CHO ĐẾN NAY. TUY NHIÊN, NHỮNG HỌC THUYẾT NÀY KHÔNG ĐƯỢC Ở VỊ TRÍ ĐỘC TÔN MÀ SONG SONG TỒN TẠI VỚI NÓ VẪN CÓ CÁC HỌC THUYẾT, TÔN GIÁO KHÁC TÁC ĐỘNG VÀO CÁC HU VỰC KHÁC NHAU CỦA ĐỜI SỐNG XÃ HỘI, ĐỒNG THỜI CŨNG TÁC ĐỘNG TRỞ LẠI CÁC HỌC THUYẾT CHỦ ĐẠO. NGÀY NAY DÙ ĐÃ TRẢI QUA CÁC CUỘC CÁCH MẠNG XÃ HỘI VÀ CÁC CUỘC CÁCH MẠNG TRONG HỆ Ý THỨC, TÌNH HÌNH VẪN NHƯ VẬY.

TRONG CÔNG CUỘC XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC QUÁ ĐỘ LÊN CNXH, CHỦ NGHĨA MÁC - LÊNIN LÀ TƯ TƯỞNG CHỦ ĐẠO, LÀ VỮ KHÍ LÝ LUẬN CỦA CHÚNG TA NHƯNG BÊN CẠNH ĐÓ, BỘ PHẬN KIẾN TRÚC THƯỢNG TẦNG CỦA XÃ HỘI CŨ VẪN CÓ SỨC SỐNG DAI DẰNG, TRONG ĐÓ GIÁO LÝ NHÀ PHẬT ĐÃ ÍT NHIỀU IN SÂU VÀO TƯ TƯỞNG TÌNH CẢM CỦA MỘT SỐ BỘ PHẬN LỚN DÂN CƯ

VIỆT NAM. VIỆC XOÁ BỎ HOÀN TOÀN ẢNH HƯỞNG CỦA NÓ LÀ KHÔNG THỂ THỰC HIỆN ĐƯỢC NÊN CHÚNG TA CẦN VẬN DỤNG NÓ MỘT CÁCH HỢP LÝ ĐỂ GÓP PHẦN ĐẠT ĐƯỢC MỤC ĐÍCH CỦA THỜI KỲ QUÁ ĐỘ CŨNG NHƯ SAU NÀY. VI VẬY, VỊC NGHIÊN CỨU LỊCH SỬ, GIÁO LÝ, VÀ SỰ TÁC ĐỘNG CỦA ĐẠO PHẬT ĐỐI VỚI THẾ GIỚI QUAN, NHÂN SINH QUAN CỦA CON NGƯỜI LÀ HẾT SỨC CẦN THIẾT. VIỆC ĐI SÂU NGHIÊN CỨU, ĐÁNH GIÁ NHỮNG MẶT HẠN CHẾ CŨNG NHƯ TIẾN BỘ, NHÂN ĐẠO CỦA PHẬT GIÁO GIÚP TA HIỂU RÕ TÂM LÝ NGƯỜI DÂN HƠN VÀ QUA ĐÓ TÌM RA ĐƯỢC MỘT PHƯƠNG CÁCH ĐỂ HƯỚNG ĐẠO CHO HỌ MỘT NHÂN CÁCH CHÍNH, ĐÚNG ĐẮN. THEO ĐẠO ĐỂ LÀM ĐIỀU THIỆN, TRÁNH CÁI ÁC, HÌNH THÀNH NHÂN CÁCH CON NGƯỜI TỐT HƠN CHỨ KHÔNG TRỞ NÊN MÊ TÍN DỊ ĐOAN, CÚNG BÁI, LÊN ĐỒNG, GÂY ẢNH HƯỞNG XẤU ĐẾN SỨC KHOẺ, NIỀM TIN CỦA QUẦN CHÚNG NHÂN DÂN..

LĨNH VỰC NGHIÊN CỨU PHẬT GIÁO HIỆN NAY TƯƠNG ĐỐI ĐƯỢC MỞ RỘNG, NGOÀI VIỆC NGHIÊN CỨU GIÁO LÝ, KINH ĐIỂN, LỊCH SỬ ... CỦA PHẬT GIÁO RA CÒN ĐỀ CẬP ĐẾN CÁC LĨNH VỰC TRIẾT HỌC, SỬ HỌC, TÂM LÝ HỌC, KHẢO CỔ HỌC, XÃ HỘI HỌC, DÂN TỘC HỌC, VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT ... PHẬT HỌC ĐÃ TRỞ THÀNH MỘT TRONG NHỮNG KHOA HỌC TƯƠNG ĐỐI QUAN TRỌNG TRONG KHOA HỌC XÃ HỘI, TRƯỚC MẮT CÓ QUAN HỆ MẬT THIẾT VỚI XÃ HỘI HỌC.

HƠN NỬA QUÁ TRÌNH, PHẬT GIÁO PHÁT TRIỂN, TRUYỀN BÁ Ở VIỆT NAM GẮN LIỀN VỚI QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH, PHÁT TRIỂN TƯ TƯỞNG, ĐẠO ĐỨC CỦA CON NGƯỜI. VI VẬY KHI NGHIÊN CỨU LỊCH SỬ, TƯ TƯỞNG, ĐẠO ĐỨC VIỆT NAM KHÔNG THỂ KHÔNG ĐỀ CẬP ĐẾN PHẬT GIÁO VÀ NHỮNG MỐI QUAN HỆ, TÁC ĐỘNG QUA LẠI GIỮA CHÚNG.

TÓM LẠI, NGHIÊN CỨU PHẬT GIÁO VÀ ẢNH HƯỞNG CỦA NÓ ĐẾN XÃ HỘI VÀ CON NGƯỜI VIỆT NAM LÀ MỘT NỘI DUNG QUAN TRỌNG NHẪM TÌM HIỂU LỊCH SỬ CŨNG NHƯ ĐỊNH HƯỚNG CHO SỰ PHÁT TRIỂN NHÂN CÁCH, TƯ DUY CON NGƯỜI VIỆT NAM TRONG TƯƠNG LAI.

PHẦN B: NỘI DUNG

I. KHÁI QUÁT VỀ PHẬT GIÁO

1.1 NGUỒN GỐC RA ĐỜI

ĐẠO PHẬT MANG TÊN NGƯỜI SÁNG LẬP LÀ ĐÀ (HAY BUDDHA). ĐẠO PHẬT CHÍNH LÀ GIÁO LÝ MÀ PHẬT ĐÀ ĐÃ THUYẾT GIẢNG. SAU KHI RA ĐỜI Ở ẤN ĐỘ VÀO THẾ KỶ THỨ 9 ĐẾN THẾ KỶ THỨ 6 TRƯỚC CÔNG NGUYÊN, ĐẠO PHẬT ĐƯỢC LƯU HÀNH RỘNG RÃI Ở CÁC QUỐC GIA TRONG KHU VỰC Á - PHI, GẦN ĐÂY ĐƯỢC TRUYỀN TỚI CÁC NƯỚC ÂU - MỸ. TRONG QUÁ TRÌNH TRUYỀN BÁ CỦA MINH, ĐẠO PHẬT ĐÃ KẾT HỢP VỚI TÍN NGƯỠNG, TẬP TỤC, DÂN GIAN, VĂN HOÁ BẢN ĐỊA ĐỂ HÌNH THÀNH RẤT NHIỀU TÔNG PHÁI VÀ HỌC PHÁI, CÓ TÁC ĐỘNG VÔ CÙNG QUAN TRỌNG VỚI ĐỜI SỐNG XÃ HỘI VÀ VĂN HOÁ CỦA RẤT NHIỀU QUỐC GIA.

BUDDHA VÓN LÀ MỘT THÁI TỬ TÊN LÀ TẮT ĐẠT ĐA (SIDDHARTA), CON TRAI CỦA TRỊNH PHẠM VƯƠNG (SUĐHODANA) VUA NƯỚC TRỊNH PHẠM, MỘT NƯỚC NHỎ THUỘC BẮC ẤN ĐỘ (NAY THUỘC ĐẤT NÊ PAN) ÔNG SINH RA VÀO KHOẢNG NĂM 623 TRƯỚC CÔNG NGUYÊN. CUỘC ĐỜI CỦA PHẬT THÍCH CA ĐƯỢC KỂ LẠI Ở TRONG TRUYỀN THUYẾT NHƯ SAU:

“ VÀO MỘT ĐÊM MAHAMAIA, NGƯỜI VỢ CHÍNH CỦA SUĐHODANA, VUA CỦA NGƯỜI SAIA MƠ THẤY MÌNH ĐƯỢC ĐƯA TỚI HỒ THIÊNG ANAVATÁPТА Ở HIMALAYA. SAU KHI CÁC THIÊN THẦN TẮM RỬA CHO BÀ Ở TRONG HỒ THIÊNG, THÌ CÓ MỘT CON VOI TRẮNG KHÔNG LỒ CÓ ĐOÁ HOA SEN Ở VÒI BƯỚC TỚI VÀ CHUI VÀO SƯỜN BÀ. NGÀY HÔM SAU CÁC NHÀ THÔNG THÁI ĐƯỢC VỜI TỚI ĐỀ GIẢI MƠ CỦA HOÀNG HẬU. CÁC NHÀ THÔNG THÁI CHO RẰNG GIÁC MƠ LÀ ĐIỀM HOÀNG HẬU ĐANG CÓ MANG VÀ SẼ SINH HẠ ĐƯỢC MỘT HOÀNG TỬ TUYỆT VỜI,

NGƯỜI SAU NÀY SẼ TRỞ THÀNH VỊ CHÚA TÊ CỦA THẾ GIỚI HOẶC NGƯỜI THẦY CỦA THẾ GIỚI. ĐẾN NGÀY, ĐẾN THÁNG, HOÀNG HẬU MAHAMAIA TRỞ VỀ NHÀ CHA MÌNH ĐỂ SINH CON. THẾ NHƯNG VỪA ĐẾN KHU VƯỜN LUMBINI, CÁCH THỦ ĐÔ CAPILAVASTU CỦA NGƯỜI SAKIA KHÔNG XA, HOÀNG HẬU TRỞ DẠ VÀ VỊ HOÀNG TỬ ĐÃ RA ĐỜI. VỪA RA ĐỜI, VỊ HOÀNG TỬ TÍ HON ĐÃ ĐỨNG NGAY DẬY, ĐI BẢY BƯỚC VÀ NÓI: “ ĐÂY LÀ KIẾP CUỐI CÙNG CỦA TA, TỪ NAY TA KHÔNG PHẢI LUÔN HỒI MỘT KIẾP NÀO NỮA!”.

ĐẾN NGÀY THỨ NĂM MỘT NGHI THỨC TRỌNG THÊ ĐƯỢC TỔ CHỨC VÀ HOÀNG TỬ ĐƯỢC ĐẶT TÊN LÀ SIDDHARTHA. ĐỂ NGĂN CẢN HOÀNG TỬ KHÔNG NGHĨ TỚI VIỆC TU HÀNH, ĐỨC VUA CHA ĐÃ TÌM MỌI CÁCH TẠO RA QUANH NGƯỜI CON TRAI MÌNH MỘT CUỘC SỐNG VƯƠNG GIẢ. HOÀNG TỬ ĐƯỢC HỌC MỌI KIẾN THỨC ĐỂ SAU NÀY TRỞ THÀNH MỘT VỊ VUA TÀI BA ANH MINH TRỊ VÌ MỘT ĐẤT NƯỚC ÁN ĐỘ BAO LA. THẾ RỒI, NHÀ VUA VÀ QUẦN THẦN ĐÃ KÉN CHO HOÀNG TỬ MỘT NGƯỜI VỢ KIỀU DIỄM. NHƯNG CUỘC ĐỜI VƯƠNG GIẢ KHÔNG CÁN ĐỖ ĐƯỢC HOÀNG TỬ TRẺ TUỔI. BỐN SỰ VIỆC DO CÁC THẦN TẠO RA ĐÃ LÀM THAY ĐỔI HẸN CUỘC ĐỜI HOÀNG TỬ SIDDHARTHA. ĐÓ LÀ MỘT LẦN KHI ĐANG DẠO CHƠI TRONG VƯỜN, HOÀNG TỬ THẤY MỘT ÔNG GIÀ GÀY CÒM, ỒM YẾU RỒI NHẬN RA MỘT ĐIỀU RẰNG MỌI NGƯỜI RỒI AI CŨNG PHẢI GIÀ YẾU NHƯ THẾ. ÍT LÂU SAU HOÀNG TỬ LẠI ĐƯỢC CHỨNG KIẾN NGƯỜI ỒM VÀ NGƯỜI CHẾT. BA HOÀN CẢNH TRÊN LÀM CHO HOÀNG TỬ BẮN KHOẢNH, LO NGHĨ VỀ KIẾP NGƯỜI VÀ MUỐN CỨU CON NGƯỜI KHỎI NHỮNG TRẦM LUÔN ĐAU KHỔ CỦA KIẾP LUÔN HỒI: SINH, LÃO, BỆNH, TỬ CHÍNH SỰ VIỆC THỨ TƯ ĐÃ ĐEM ĐẾN CHO HOÀNG TỬ NIỀM HI VỌNG VÀ AN ỦI. LẦN ĐÓ, HOÀNG TỬ NHÌN THẤY MỘT VỊ HÀNH KHÁT DÁNG VẼ BÀN HÀN NHƯNG LẠI UNG DUNG TỰ TẠI.

VỪA NHÌN THẤY VỊ HÀNH KHẮT HOÀNG TỬ NHƯ BỪNG TỈNH VÀ QUYẾT ĐỊNH SẼ RA ĐI TRỞ THÀNH NHÀ HÀNH KHẮT NHƯ THẾ.

ĐƯỢC TIN, ĐỨC VUA SUDDHÔĐANA TÌM MỌI CÁCH NGĂN CẢN HOÀNG TỬ. THẾ NHƯNG HOÀNG TỬ KHÔNG THỂ NÀO XUA ĐI ĐƯỢC BỐN SỰ KIỆN MÀ MÌNH ĐÃ CHỨNG KIẾN KHIẾN LÒNG DẠ CỦA HOÀNG TỬ KHÔNG LÚC NÀO ĐƯỢC THANH THẢN. NGAY CẢ TIN MỪNG CÔNG CHÚA YASHÔDHARA SINH CHO CHÀNG MỘT HOÀNG NAM CŨNG KHÔNG LÀM CHO HOÀNG TỬ SIDHARTHA VUI. NGÀY ĐÊM KHI ĐỨA CON RA ĐỜI, KHI MỌI NGƯỜI NGỦ SAY, HOÀNG TỬ LẶNG LẼ ĐẾN NHÌN VỢ VÀ CON LẦN CUỐI RỒI ĐÁNH THỨC NGƯỜI ĐÁNH XE DẬY CÙNG MINH CƯỠI CON NGỰA CANTHACA YÊU QUÝ RỜI KHỎI CUNG. KHI ĐÃ RỜI KHỎI ĐÔ THÀNH HOÀNG TỬ TRÚT BỘ ÁO HOÀNG TỘC VÀ MẶC LÊN NGƯỜI BỘ QUẦN ÁO THƯỜNG DÂN. HOÀNG TỬ DỪNG KIỂM CẮT BỘ TÓC DÀI CỦA MÌNH VÀ NHỜ NGƯỜI ĐÁNH XE MANG MÓ TÓC VÀ QUẦN ÁO VỀ TRAO LẠI CHO ĐỨC VUA. CÒN CON NGỰA CANTHANA VÌ ĐAU KHỔ PHẢI CHIA TAY VỚI ÔNG CHỦ CỦA NÓ NÊN ĐÃ LẤN RA CHẾT NGAY TẠI CHỖ. RỜI HOÀNG CUNG, DỨT ÁO RA ĐI, HOÀNG TỬ SIDHARTHA ĐÃ TRỞ THÀNH NHÀ TU HÀNH.

THOẠT ĐẦU, HOÀNG TỬ ĐI LANG THANG ĐÂY ĐÓ, SỐNG THEO KIỂU KHỔ HẠNH. SAU ĐÓ, NGÀI VÀO RỪNG TU. NHÀ HIỀN TRIẾT ALARA CALAMA DẠY CHO CHÀNG CÁC PHÉP THIỀN ĐỊNH VÀ NHỮNG TRIẾT LÝ CỦA UPANISHAD. HỌC THUYẾT VÀ THỰC HÀNH GIẢI THOÁT CÁ NHÂN CỦA UPANISHAD KHÔNG HẤP DẪN HOÀNG TỬ. CHÀNG ĐI TIẾP VÀ NHẬP VÀO NHÓM NĂM NGƯỜI TU KHỔ HẠNH. SUỐT SÁU NĂM TRƯỜNG ÉP XÁC HOÀNG TỬ GẦN NHƯ CHỈ CÒN BỘ XƯƠNG KHÔ MÀ VẪN CHƯA TÌM RA CHÂN LÝ CỦA SỰ GIẢI THOÁT. NGÀI BÈN BỎ CUỘC SỐNG TU HÀNH KHỔ HẠNH VÀ TRỞ LẠI ĂN UỐNG BÌNH THƯỜNG.

KHI HOÀNG TỬ SIDHARTHA 35 TUỔI, MỘT HÔM NGÀY ĐẾN NGÔI DƯỚI GỐC CÂY BỒ ĐỀ Ở NGOẠI VI THÀNH PHỐ GAIA THUỘC VÙNG ĐẤT CỦA VUA BIMBISURA, VUA NƯỚC MAGADHA. CHO ĐẾN MỘT HÔM CÓ NÀNG SUDJATA, CON GÁI CỦA MỘT NÔNG DÂN TRONG VÙNG ĐEM CHO NGÀY MỘT BÁT CƠM TO NẤU BẰNG SỮA. ĂN XONG, NGÀY XUỐNG SÔNG TẮM RỬA, RỒI TRỞ LẠI GỐC CÂY BỒ ĐỀ. NGÀY NGỒI THIỀN ĐỊNH VÀ NGUYỆN SẼ KHÔNG ĐỨNG DẬY NẾU KHÔNG TÌM RA SỰ GIẢI THOÁT VỀ ĐIỀU BÍ ẨN CỦA SỰ ĐAU KHỔ. VÀ HOÀNG TỬ ĐÃ NGỒI DƯỚI GỐC CÂY BỒ ĐỀ SUỐT 49 NGÀY ĐÊM. BẢY TUẦN LỄ ĐÓ LÀ CẢ MỘT CHUỖI NGÀY ĐẦY THỬ THÁCH. ĐỂ PHÁ SỰ THIỀN ĐỊNH CỦA HOÀNG TỬ, CON QUỶ DỮ MARA TÌM MỌI CÁCH LÀM CHÀNG NẢN CHÍ. THOẠT ĐẦU, QUỶ MARA BIẾN THÀNH MỘT SỨ GIẢ ĐẾN BÁO CHO HOÀNG TỬ MỘT TIN BỊA ĐẶT LÀ EM TRAI HOÀNG TỬ LÀ DEVAĐATTA NỔI LOẠN, BẮT NHÓT ĐỨC VUA CHA VÀO NGỰC VÀ CHIẾM NÀNG YASHODRARA LÀM VỢ. THẾ NHƯNG TIN DỮ ĐÓ KHÔNG LÀM CHO HOÀNG TỬ BẠN TÂM. MARA BÈN CHO GỌI CÁC QUỶ DỮ TỚI LÀM RA MƯA TO, GIÓ LỚN GÂY RA ĐỘNG ĐẤT, LỤT LỘI NHƯNG HOÀNG TỬ VẪN NGỒI BÌNH THẢN DƯỚI GỐC CÂY BỒ ĐỀ, CẢM PHỤC TRƯỚC Ý CHÍ KIÊN ĐỊNH CỦA HOÀNG TỬ, RẮN THẦN NAGA DÙNG THÂN LÀM TÁN CHO MƯA GIÓ CHO HOÀNG TỬ NGỒI. THẤY THẾ QUỶ DỮ MARA BÈN DÙNG BIỆN PHÁP QUYẾT LIỆT VÀ TINH TẾ HƠN ĐỂ CÔNG PHÁ VÀO THÀNH TRÌ KIÊN ĐỊNH CỦA HOÀNG TỬ SIDHARTHA. NÓ CHO GỌI BA CÔ CON GÁI XINH ĐẸP CỦA MÌNH LÀ CÁC NÀNG KHÁT VỌNG, KHOÁI LẠC VÀ DỤC VỌNG TỚI MÚA NHẢY MÊ HOẶC NHÀ TU HÀNH TRẺ TUỔI. THẾ NHƯNG BIỆN PHÁP CUỐI CÙNG CỦA QUỶ MARA CŨNG THẤT BẠI VÀ LỮ QUỶ PHẢI DỜI KHỎI GỐC CÂY BỒ ĐỀ. RẠNG SÁNG NGÀY 49, SIDDHARTHA ĐÃ TÌM RA BÍ MẬT CỦA SỰ ĐAU KHỔ, ĐÃ TÌM RA ĐƯỢC VÌ SAO THẾ

GIỚI LẠI TRÀN ĐẦY KHỔ ĐAU VÀ ĐÃ TÌM RA ĐƯỢC CÁCH ĐỂ CHIẾN THẮNG SỰ ĐAU KHỔ. SIDDHARTHA ĐÃ HOÀN TOÀN GIÁC NGỘ VÀ TRỞ THÀNH BUDDHA (ĐẮNG GIÁC NGỘ). SAU KHI GIÁC NGỘ ĐỨC PHẬT CÒN NGỒI TIẾP BẢY NGÀY NỮA DƯỚI CÂY BỒ ĐỀ SUY NGẪM VỀ NHỮNG CHÂN LÝ DIỆU KỲ MÀ MÌNH ĐÃ KHÁM PHÁ. NGÀI PHÂN VÂN KHÔNG BIẾT CÓ NÊN PHỔ BIẾN ĐẠO PHÁP CỦA MÌNH CHO THẾ GIỚI KHÔNG VÌ CÓ HUYỀN DIỆU QUÁ KHÓ HIỂU QUÁ ĐỐI VỚI MỌI NGƯỜI. CHÍNH THƯỢNG ĐẾ BRAHMA PHẢI GIẢNG TRẦN ĐỀ KHÍCH LỆ ĐỨC PHẬT TRUYỀN BÁ ĐẠO PHÁP CỦA MÌNH CHO THẾ GIỚI. CHỈ KHI ĐÓ PHẬT MỚI DỜI KHỎI GỐC CÂY BỒ ĐỀ ĐI ĐẾN KHU VƯỜN LỘC UYÊN GẦN VARANASI ĐỂ GIẢNG BÀI THUYẾT PHÁP ĐẦU TIÊN CHO NĂM NGƯỜI BẠN TU KHỔ HẠNH CỦA MÌNH. SỰ KIỆN NÀY ĐƯỢC GHI CHÉP LẠI NHƯ MỘT SỰ KIỆN QUAN TRỌNG NHẤT CỦA ĐẠO PHẬT VÀ ĐƯỢC GỌI LÀ PHẬT QUAY BÁNH XE ĐẠO PHÁP (CHUYỂN PHÁP LUÂN). GIÁO PHÁP MỚI CỦA ĐẠO PHẬT ĐÃ GÂY ẤN TƯỢNG MẠNH ĐỐI VỚI NĂM NHÀ TU, HỌ NHANH CHÓNG TRỞ THÀNH NHỮNG MÔN ĐỒ ĐẦU TIÊN CỦA ĐỨC PHẬT. VÀI NGÀY SAU SỐ MÔN ĐỒ CỦA PHẬT ĐÃ TĂNG LÊN 60 NGƯỜI, THEO THỜI GIAN SỐ MÔN ĐỒ ĐẠO PHẬT NGÀY CÀNG TĂNG VÀ CÁC TỔ CHỨC TĂNG GIA ĐÃ RA ĐỜI.

ĐẾN NĂM 80 TUỔI, BIẾT MÌNH TUỔI CAO, SỨC YẾU, ĐỨC PHẬT CÙNG CÁC MÔN ĐỒ TRỞ VỀ CHÂN NÚI HYMALAYA NƠI NGÀI SINH RA VÀ LỚN LÊN. TRÊN ĐƯỜNG PHẬT ĐÃ CHUẨN BỊ MỌI THỨ CHO CÁC MÔN ĐỒ ĐỂ HỌ CÓ THỂ TỰ LẬP ĐƯỢC SAU KHI NGÀU VIÊN TỊCH. VÀ, TẠI MỘT NƠI THUỘC NGOẠI VI THÀNH PHỐ CUSINAGARA, PHẬT ĐÃ RA ĐI. CÂU NÓI CUỐI CÙNG CỦA PHẬT LÀ: “ HỒI CÁC TÌ KHEO TẮT CẢ NHỮNG GÌ ĐANG TỒN TẠI RỒI SẼ QUA ĐI. VẬY CÁC NGƯỜI CÀNG KHÔNG NÊN NGỪNG GẮNG SỨC!”.

1.2 NỘI DUNG CHỦ YẾU CỦA TƯ TƯỞNG TRIẾT HỌC PHẬT GIÁO.

TƯ TƯỞNG TRIẾT LÝ PHẬT GIÁO ĐƯỢC TẬP TRUNG TRONG MỘT KHỐI LƯỢNG KINH ĐIỂN RẤT LỚN, ĐƯỢC TỔ CHỨC THÀNH BA BỘ KINH LỚN GỌI LÀ TAM TẠNG GỒM:

- TẠNG LUẬN: GỒM TOÀN BỘ NHỮNG GIỚI LUẬT CỦA PHẬT GIÁO QUI ĐỊNH CHO CẢ NĂM BỘ PHÁI PHẬT GIÁO NHƯ: “ TỨ PHẦN LUẬT” CỦA THƯỢNG TOẠ BỘ, MAHA TĂNG KỶ LUẬT CỦA “ĐẠI CHÚNG BỘ”, CĂN BẢN NHẤT THIẾT HỮU BỘ LUẬT” ... SAU NÀY CÒN THÊM CÁC BỘ LUẬT CỦA ĐẠI THỪA NHƯ AN LẠC, PHẠM VÕNG.

- TẠNG KINH: CHÉP LỜI PHẬT DẠY, TRONG THỜI KỲ ĐẦU TẠNG KINH GỒM NHIỀU TẬP DƯỚI DẠNG CÁC TIỀN ĐỀ, MỖI TẬP ĐƯỢC GỌI LÀ MỘT AHÀM.

- TẠNG LUẬN: GỒM NHỮNG BÀI BÌNH CHÚ, GIẢI THÍCH VỀ GIÁO PHÁP CỦA PHẬT GIÁO. TẠNG LUẬN GỒM BẢY BỘ THỂ HIỆN MỘT CÁCH TOÀN DIỆN CÁC QUAN ĐIỂM VỀ GIÁO PHÁP CỦA PHẬT GIÁO.

TƯ TƯỞNG TRIẾT HỌC PHẬT GIÁO TRÊN HAI PHƯƠNG DIỆN, VỀ BẢN THỂ LUẬN VÀ NHÂN SINH QUAN, CHỨA ĐỰNG NHỮNG TƯ TƯỞNG DUY VẬT VÀ BIỆN CHỨNG CHẤT PHÁC.

PHẬT GIÁO CHO RẰNG CÁC SỰ VẬT VÀ HIỆN TƯỢNG TRONG VŨ TRỤ (CHỦ PHÁP) LÀ VÔ THỦY, VÔ CHUNG (VÔ CÙNG, VÔ TẬN). TẤT CẢ THẾ GIỚI ĐỀU Ở QUÁ TRÌNH BIẾN ĐỔI LIÊN TỤC (VÔ THƯỜNG) KHÔNG CÓ MỘT VỊ THẦN NÀO SÁNG TẠO RA VẠN VẬT CẢ. TẤT CẢ CÁC PHÁP ĐỀU THUỘC VỀ MỘT GIỚI (VẠN VẬT ĐỀU NẪM TRONG VŨ TRỤ) GỌI LÀ PHÁP GIỚI. MỖI MỘT PHÁP (MỖI MỘT SỰ VIỆC HIỆN TƯỢNG, HAY MỘT LỚP SỰ VIỆC HIỆN TƯỢNG) ĐỀU ẢNH HƯỞNG ĐẾN TOÀN PHÁP. NHƯ VẬY CÁC SỰ VẬT, HIỆN TƯỢNG HAY CÁC QUÁ TRÌNH CỦA THẾ

GIỚI LÀ LUÔN LUÔN TỒN TẠI TRONG MỐI LIÊN HỆ, TÁC ĐỘNG QUA LẠI VÀ QUY ĐỊNH LẦN NHAU.

TÁC PHẨM “ THANH DUNG THỰC LUẬN” CỦA KINH PHẬT VIẾT RẰNG: “ CÓ NGƯỜI CỔ CHẤP LÀ CÓ ĐẠI TỰ NHIÊN LÀ BẢN THỂ CHÂN THỰC BAO KHẮP CẢ, LÚC NÀO CŨNG THƯỜNG ĐỊNH RA CHU PHÁP⁽¹⁾ ĐẠO PHẬT CHO RẰNG TOÀN BỘ CHƯ PHÁP ĐỀU CHI CHI PHỐI BỞI LUẬT NHÂN QUẢ, BIẾN HOÁ VÔ THƯỜNG, KHÔNG CÓ CÁI BẢN NGÃ CỔ ĐỊNH, KHÔNG CÓ CÁI THỰC THỂ, KHÔNG CÓ HÌNH THỨC NÀO TỒN TẠI VĨNH VIỄN CẢ. TẤT CẢ ĐỀU THEO LUẬT NHÂN QUẢ BIẾN ĐỔI KHÔNG NGỪNG VÀ CHỈ CÓ SỰ BIẾN HOÁ ẤY LÀ THƯỜNG CÒN (VĨNH VIỄN). CÁI NHÂN NHỜ CÓ CÁI DUYÊN MỚI SINH RA ĐƯỢC MÀ THÀNH QUẢ. QUẢ LẠI NHỜ CÓ DUYÊN MÀ THÀNH NHÂN KHÁC, NHÂN KHÁC LẠI THÀNH QUẢ. QUẢ LẠI NHỜ CÓ DUYÊN MÀ THÀNH NHÂN KHÁC, NHÂN KHÁC LẠI NHỜ CÓ DUYÊN MÀ THÀNH QUẢ MỚI ... CỨ THỂ NÓI NHAU VÔ CÙNG VÔ TẬN MÀ THẾ GIỚI, VẠN VẬT, MUÔN LOÀI, CỨ SINH SINH, HOÁ HOÁ MÃI.

NHƯ VẬY NGAY TỪ ĐẦU PHẬT GIÁO ĐÃ ĐẶT RA MỤC ĐÍCH GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ CƠ BẢN CỦA TRIẾT HỌC MỘT CÁCH BIỆN CHỨNG VÀ DUY VẬT. PHẬT GIÁO ĐÃ GẠT BỎ VAI TRÒ SÁNG TẠO THẾ GIỚI CỦA CÁC “ĐẲNG TỐI CAO” CỦA “THƯỢNG ĐẾ” VÀ CHO RẰNG BẢN THỂ CỦA THẾ GIỚI TỒN TẠI KHÁCH QUAN VÀ KHÔNG DO VỊ THẦN NÀO SÁNG TẠO RA CẢ. CÁI BẢN THỂ ẤY CHÍNH LÀ SỰ THƯỜNG HẰNG TRONG VẬN ĐỘNG CỦA VŨ TRỤ, LÀ MUÔN NGÀN HÌNH THỨC CỦA VẠN VẬT TRONG VẬN ĐỘNG, NÓ CÓ MẶT TRONG VẠN VẬT NHƯNG NÓ KHÔNG DỪNG LẠI Ở BẤT KỲ HÌNH THỨC NÀO. NÓ MUÔN HÌNH VẠN TRẠNG NHƯNG LẠI TUÂN HÀNH NGHIÊM NGẶT THEO LUẬT NHÂN QUẢ.

¹ (1) DẪN THEO ĐOÀN CHÍ NH - LƯƠNG MINH CỬ - LSTH ÁN ĐỘ CỔ ĐẠI 1921

DO QUI LUẬT NHÂN QUẢ MÀ VẠN VẬT Ở TRONG QUÁ TRÌNH BIẾN ĐỔI KHÔNG NGỪNG, THÀNH, TRỤ, HOẠI, DIỆT (SINH THÀNH, BIẾN ĐỔI, TỒN TẠI, TAN RÃ VÀ DIỆT VONG). QUÁ TRÌNH ĐÓ PHỔ BIẾN KHẮP VẠN VẬT, TRONG VŨ TRỤ, NÓ LÀ PHƯƠNG THỨC THAY ĐỔI CHẤT LƯỢNG CỦA SỰ VẬT VÀ HIỆN TƯỢNG.

PHẬT GIÁO TRONG QUÁ TRÌNH GIẢI THÍCH SỰ BIẾN HOÁ VÔ THƯỜNG CỦA VẠN VẬT, ĐÃ XÂY DỰNG NỀN THUYẾT “ NHÂN DUYÊN”. TRONG THUYẾT “NHÂN DUYÊN” CÓ BA KHÁI NIỆM CHỦ YẾU LÀ NHÂN, QUẢ VÀ DUYÊN.

- CÁI GÌ PHÁT ĐỘNG RA Ở VẬT GÂY RA MỘT HAY NHIỀU KẾT QUẢ NÀO ĐÓ, ĐƯỢC GỌI LÀ NHÂN.

- CÁI GÌ TẬP LẠI TỪ NHÂN ĐƯỢC GỌI LÀ QUẢ.

- DUYÊN: LÀ ĐIỀU KIỆN, MỐI LIÊN HỆ, GIÚP NHÂN TẠO RA QUẢ. DUYÊN KHÔNG PHẢI LÀ MỘT CÁI GÌ ĐÓ CỤ THỂ, XÁC ĐỊNH MÀ NÓ LÀ SỰ TƯƠNG HỢP, ĐIỀU KIỆN ĐỂ GIÚP CHO SỰ BIẾN CHUYỂN CỦA VẠN PHÁP.

VÍ DỤ HẠT LÚA LÀ CÁI QUẢ CỦA CÂY LÚA ĐÃ THÀNH, MÀ LẠI LÀ CÁI NHÂN CỦA CÂY LÚA SẴP THÀNH. LÚA MUỐN THÀNH CÂY LÚA CÓ BÔNG LẠI PHẢI NHỜ CÓ ĐIỀU KIỆN VÀ NHỮNG MỐI LIÊN HỆ THÍCH HỢP NHƯ ĐẤT, NƯỚC, KHÔNG KHÍ, ÁNH SÁNG. NHỮNG YẾU TỐ ĐÓ CHÍNH LÀ DUYÊN.

TRONG THẾ GIỚI SINH VẬT, KHI ĐÃ GIẢI THÍCH VỀ NGUYÊN NHÂN BIẾN HOÁ VÔ THƯỜNG CỦA NÓ, TỪ QUÁ KHỨ ĐẾN HIỆN TẠI, TỪ HIỆN ĐẠI TỚI TƯƠNG LẠI. PHẬT GIÁO ĐÃ TRÌNH BÀY THUYẾT “ THẬP NHỊ NHÂN DUYÊN” (MƯỜI HAI QUAN HỆ NHÂN DUYÊN) ĐƯỢC COI LÀ CƠ SỞ CỦA MỌI BIẾN ĐỔI TRONG THẾ GIỚI HIỆN SINH, MỘT CÁCH TẮT YẾU CỦA SỰ LIÊN KẾT NGHIỆP QUẢ.

+ VÔ MINH: (LÀ CÁI KHÔNG SÁNG SUỐT, MÔNG MUỘI, CHE LẤP CÁI BẢN NHIÊN SÁNG TỎ).

+ HÀNH: (LÀ SUY NGHĨ MÀ HÀNH ĐỘNG, DO HÀNH ĐỘNG MÀ TẠO NÊN KẾT QUẢ, TẠO RA CÁI NGHIỆP, CÁI NẾP. DO HÀNH ĐỘNG MÀ CÓ THỨC ẤY LÀ HÀNH LÀM QUẢ CHO VÔ MINH VÀ LÀ NHÂN CHO THỨC).

+ THỨC: (LÀ Ý THỨC LÀ BIẾT. DO THỨC MÀ CÓ DANH SẮC, ẤY LÀ THỨC LÀM QUẢ CHO HÀNH VÀ LÀM NHÂN CHO DANH SẮC).

+ DANH SẮC: (LÀ TÊN VÀ HÀNH TA ĐÃ BIẾT TÊN TA LÀ GÌ THÌ PHẢI CÓ HÌNH VÀ TÊN CỦA TA. DO DANH SẮC MÀ CÓ LỤC XÚ, ẤY DANH SẮC LÀM QUẢ CHO THỨC VÀ LÀM NHÂN CHO LỤC XÚ).

+ LỤC XÚ HAY LỤC NHẬP: (LÀ SÁU CHỖ, SÁU CẢM GIÁC: MẮT, MŨI, LƯỖI, TAI, THÂN VÀ TRI THỨC. ĐÃ CÓ HÌNH HÀI CÓ TÊN PHẢI CÓ LỤC XÚ ĐỂ TIẾP XÚC VỚI VẠN VẬT. DO LỤC NHẬP MÀ CÓ XÚC - TIẾP XÚC. ẤY LÀ LỤC XÚ LÀM QUẢ CHO DANH SẮC VÀ LÀM NHÂN CHO XÚC.)

+ XÚC: (LÀ TIẾP XÚC VỚI NGOẠI CẢNH QUA SÁU CƠ QUAN XÚC GIÁC GÂY NÊN CMỞ RỘNG XÚC, CẢM GIÁC. DO XÚC MÀ CÓ THỤ ẤY LÀ XÚC LÀM QUẢ CHO LỤC XÚ VÀ LÀM NHÂN CHO THỤ.)

+ THỤ: (LÀ TIẾP THU, LĨNH NẠP, NHỮNG TÁC ĐỘNG BÊN NGOÀI TÁC ĐỘNG VÀO MÌNH. DO THỤ MÀ CÓ ÁI. ẤY LÀ THỤ LÀM QUẢ CHO XÚC VÀ LÀM NHÂN CHO ÁI.)

+ ÁI: (LÀ YÊU, KHÁT VỌNG, MONG MUỐN, THÍCH. DO ÁI MÀ CÓ THỦ. DO ẤY, ÁI LÀM QUẢ CHO THỤ VÀ LÀM NHÂN CHO THỦ.)

+ THỦ: (LÀ LẤY, CHIẾM ĐOẠT CHO MÌNH. DO THỦ MÀ CÓ HỮU. DO VẬY MÀ THỦ LÀM QUẢ CHO ÁI VÀ LÀM NHÂN CHO HỮU.)

+ HỮU: (LÀ TỒN TẠI, HIỆN HỮU, HAM, MUỐN, NÊN CÓ DỤC GÂY THÀNH CÁI NGHIỆP. DO HỮU MÀ CÓ SINH, DO ĐÓ HỮU LÀ QUẢ CỦA THỦ VÀ LÀM NHÂN CỦA SINH).

+ SINH: (HIỆN HỮU LÀ TA SINH RA Ở THỂ GIAN LÀM THẦN THÁNH, LÀM NGƯỜI, LÀM SÚC SINH. DO SINH MÀ CÓ TỬ, ẤY LÀ SINH LÀM QUẢ CHO HỮU VÀ LÀM NHÂN CHO TỬ).

+ LÃO TỬ: (LÀ GIÀ VÀ CHẾT, ĐÃ SINH RA LÀ PHẢI GIÀ YẾU MÀ ĐÃ GIÀ LÀ PHẢI CHẾT. NHƯNG CHẾT - SỐNG LÀ HAI MẶT ĐỐI LẬP NHAU KHÔNG TÁCH RỜI NHAU. THỂ XÁC TAN ĐI LÀ HẾT NHƯNG LINH HỒN VẪN Ở TRONG VÒNG VÔ MINH. CHO NÊN LẠI MANG CÁI NGHIỆP RƠI VÀO VÒNG LUÂN HỒI (KHỔ NẪO).

THẬP NHỊ NHÂN DUYÊN NHƯ NƯỚC CHẢY KẾ TIẾP NHAU KHÔNG BAO GIỜ CẠN, KHÔNG BAO GIỜ NGỪNG, NÊN ĐẠO PHẬT LÀ DUYÊN HÀ. CÁC NHÂN DUYÊN TỰ TẬP NHAU LẠI MÀ SINH MÃI MÃI GỌI LÀ DUYÊN HÀ MÃN. ĐOẠN NÀY DO CÁC DUYÊN MÀ LÀM QUẢ CHO ĐOẠN TRƯỚC, RỒI LẠI DO CÁC DUYÊN MÀ LÀM NHÂN CHO ĐOẠN SAU. BỞI 12 NHÂN DUYÊN MÀ VẠN VẬT CỨ SINH HOÁ VÔ THƯỜNG.

- MỐI QUAN HỆ NHÂN - DUYÊN LÀ MỐI QUAN HỆ BIỆN CHỨNG TRONG KHÔNG GIAN VÀ THỜI GIAN GIỮA VẠN VẬT. MỐI QUAN HỆ ĐÓ BAO TRÙM LÊN TOÀN BỘ THỂ GIỚI KHÔNG TÍNH ĐẾN CÁI LỚN NHỎ, KHÔNG TÍNH ĐẾN SỰ GIẢN ĐƠN HAY PHỨC TẠP. MỘT HẠT CÁT NHỎ ĐƯỢC TẠO THÀNH TRONG MỐI QUAN HỆ NHÂN QUẢ CỦA TOÀN VŨ TRỤ. CẢ VŨ TRỤ HOÀ HỢP TẠO NÊN NÓ. CŨNG NHƯ NÓ HOÀ HỢP TẠO NÊN CẢ VŨ TRỤ BAO LA. TRONG MỘT CÓ TẤT CẢ TRONG TẤT CẢ CÓ MỘT. DO NHÂN DUYÊN MÀ VẠN VẬT SINH HAY DIỆT. DUYÊN HỢP THÌ SINH, DUYÊN TAN THÌ DIỆT.

VẠN VẬT SINH HOÁ VÔ CÙNG LÀ DO Ở CÁC DUYÊN TAN HỢP, HỢP TAN NỐI NHAU MÀ RA. NÊN VẠN VẬT CHỈ TỒN TẠI Ở

DẠNG TƯƠNG ĐỐI, TRONG DÒNG BIẾN HOÁ VÔ TẬN VÔ THƯỜNG VÔ THỰC THỂ, VÔ BẢN NGÃ, CHỈ LÀ HƯ ẢO. CHỈ CÓ SỰ BIẾN ĐỔI VÔ THƯỜNG CỦA VẠN VẬT, VẠN SỰ THEO NHÂN DUYÊN LÀ THƯỜNG CÒN KHÔNG THAY ĐỔI.

DO VẬY TOÀN BỘ THẾ GIỚI ĐA DẠNG, PHONG PHÚ, NHIỀU HÌNH, NHIỀU VẼ CŨNG CHỈ LÀ DÒNG BIẾN HOÁ HƯ ẢO VÔ CÙNG, KHÔNG CÓ GÌ LÀ THƯỜNG ĐỊNH, LÀ THỰC, LÀ KHÔNG THỰC CÓ SINH, CÓ DIỆT, CÓ NGƯỜI, CÓ MÌNH, CÓ CẢNH, CÓ VẬT, CÓ KHÔNG GIAN, CÓ THỜI GIAN. ĐÓ CHÍNH LÀ CÁI CHÂN LÝ CHO TA THẤY ĐƯỢC CÁI CHÂN THỂ TUYỆT ĐỐI CỦA VŨ TRỤ. THẤY ĐƯỢC ĐIỀU ĐÓ GỌI LÀ “ CHÂN NHƯ” LÀ ĐẠT TỚI CỐI HẠNH PHÚC, CỰC LẠC, KHÔNG SINH, KHÔNG DIỆT, NIẾT BÀN.

THẾ GIỚI CỦA CHÚNG SINH (LOÀI NGƯỜI) CŨNG DO NHÂN DUYÊN KẾT HỢP MÀ THÀNH. ĐÓ LÀ SỰ KẾT HỢP CỦA HAI THÀNH PHẦN: PHẦN SINH LÝ VÀ PHẦN TÂM LÝ.

- CÁI TÔI SINH LÝ TỨC LÀ THÊ XÁC, HÌNH CHẤT VỚI YẾU TỐ “ SẮC” (ĐỊA, THUỶ, HOÁ, PHONG) TỨC LÀ CÁI CẢM GIÁC ĐƯỢC.

- CÁI TÔI TÂM LÝ (TINH THẦN) LINH HỒN TỨC LÀ “TÂM” VỚI 4 YẾU TỐ CHỈ CÓ TÊN GỌI MÀ KHÔNG CÓ HÌNH CHẤT GỌI LÀ “ DANH”.

TRONG “SẮC” GỒM NHỮNG CÁI NHÌN THẤY ĐƯỢC CŨNG NHƯ NHỮNG THỨ KHÔNG NHÌN THẤY ĐƯỢC NẾU NÓ NẪM TRONG QUÁ TRÌNH BIẾN ĐỔI CỦA “SẮC” GỌI LÀ “VÔ BIẾN SẮC” NHƯ VẬT CHẤT CHUYỂN HOÁ THÀNH NĂNG LƯỢNG CHẴNG HẠN.

BỐN YẾU TỐ DO NHÂN DUYÊN TẠO THÀNH PHẦN TÂM LÝ (TINH THẦN) CỦA CON NGƯỜI LÀ:

+ THỤ: NHỮNG CẢM GIÁC, CẢM THỤ VỀ KHỔ HAY SƯỚNG, ĐƯA ĐẾN SỰ XÚC CHẠM LĨNH HỘI THÂN HAY TÂM.

+ TƯỞNG: SUY NGHĨ, TƯ TƯỞNG.
+ HÀNH: Ý MUỐN THỨC ĐẨY HÀNH ĐỘNG.
+ THỨC: NHẬN THỨC, PHÂN BIỆT ĐỐI TƯỢNG TÂM LÝ TA LÀ TA.

HAI THÀNH PHẦN TẠO NÊN TỪ NGŨ UẨN DO NHÂN - DUYÊN TẠO THÀNH MỖI SINH VẬT CỤ THỂ CÓ DANH VÀ CÓ SẮC. DUYÊN HỢP NGŨ UẨN THÌ LÀ TA. DUYÊN TAN NGŨ UẨN THÌ LÀ DIỆT. QUÁ TRÌNH HỢP TAN NGŨ UẨN DO NHÂN - DUYÊN LÀ VÔ CÙNG TẬN.

- CÁC YẾU TỐ CỦA NGŨ UẨN CŨNG LUÔN LUÔN BIẾN HOÁ THEO QUI LUẬT NHÂN HOÁ KHÔNG NGỪNG KHÔNG NGHỈ, NÊN MỌI SINH VẬT CŨNG CHỈ LÀ VỤT MẮT, VỤT CÒN. KHÔNG CÓ SỰ VẬT RIÊNG BIỆT, CỐ ĐỊNH, KHÔNG CÓ CÁI TÔI, CÁI TÔI HÔM QUA KHÔNG CÒN LÀ CÁI TÔI HÔM NAY. KINH PHẬT CÓ ĐOẠN VIẾT “ SẮC CHẴNG KHÁC KHÔNG, KHÔNG CHẴNG KHÁC SẮC, SẮC LÀ KHÔNG, KHÔNG LÀ SẮC. THỤ, TƯỞNG, HÀNH, THỨC CŨNG ĐỀU NHƯ THẾ”.

NHƯ VẬY THẾ GIỚI LÀ BIẾN ẢO VÔ THƯỜNG, VÔ ĐỊNH. CHỈ CÓ NHỮNG CÁI ĐÓ MỚI LÀ CHÂN THỰC, VĨNH VIỄN, THƯỜNG HẰNG. NẾU KHÔNG NHẬN THỨC ĐƯỢC NÓ THÌ CON NGƯỜI SẼ LÀM TƯỞNG TA TỒN TẠI MÃI MÃI, CÁI GÌ CŨNG THƯỜNG ĐỊNH, CÁI GÌ CŨNG CỦA TA. DO ĐÓ, MÀ CON NGƯỜI CỨ KHÁT ÁI, THAM DỤC CỨ MONG MUỐN VÀ HÀNH ĐỘNG CHIÊM ĐOẠT TẠO RA KẾT QUẢ MÀ KẾT QUẢ ĐÓ CÓ THỂ TỐT, CÓ THỂ XẤU GÂY NÊN NGHIỆP BÁO, RƠI VÀO BỀ KHỔ TRIỀN MIÊN KHÔNG BAO GIỜ DỨT.

SỞ DĨ CÓ NỖI KHỔ LÀ DO QUI ĐỊNH CỦA LUẬT NHÂN QUẢ. VÌ THẾ MÀ TA KHÔNG THẤY ĐƯỢC CÁI LUẬT NHÂN BẢN CỦA MÌNH (BẢN THỂ CHÂN THỰC). KHI ĐÃ MẮC VÀO SỰ CHI PHỐI CỦA LUẬT NHÂN - DUYÊN, THÌ PHẢI CHỊU NGHIỆP BÁO VÀ KIẾP

LUÂN HỒI, LUÂN CHUYỂN TUẦN HOÀN KHÔNG NGỪNG, KHÔNG DỨT.

NGHIỆP VÀ LUÂN HỒI KHÔNG NHỮNG CHỈ LÀ NHỮNG KHÁI NIỆM CỦA TRIẾT HỌC PHẬT GIÁO MÀ CÓ TỪ TRONG UPANISHAD.

NGHIỆP CHỮ PHẠN VÀ KARMA LÀ CÁI DO NHỮNG HOẠT ĐỘNG CỦA TA, DO HẬU QUẢ VIỆC LÀM CỦA TA, DO HÀNH ĐỘNG CỦA THÂN THỂ TA. ĐƯỢC GỌI LÀ “ THÂN NGHIỆP”, CÒN HẬU QUẢ CỦA NHỮNG LỜI NÓI CỦA TA, PHÁT NGÔN CỦA TA THÌ ĐƯỢC GỌI LÀ “ KHẨU NGHIỆP”. HAY NHỮNG CÁI DO Ý NGHĨ CỦA TA, DO TÂM TUE CỦA TA GÂY NÊN ĐƯỢC GỌI LÀ ‘Ý NGHIỆP’. TẤT CẢ NHỮNG THÂN NGHIỆP, KHẨU NGHIỆP, Ý NGHIỆP LÀ DO TA THAM DỤC MÀ THÀNH, DO TA MUỐN THOẢ MÃN THAM VỌNG CỦA MÌNH GÂY NÊN. SỞ DĨ TA THAM DỤC VÌ TA CHƯA HIỂU ĐƯỢC CHÂN BẢN VỐN CÓ CỦA TA CŨNG NHƯ VẠN VẬT LÀ LUÔN LUÔN BIẾN ĐỔI KHÔNG CÓ GÌ LÀ THƯỜNG ĐỊNH VÀ VĨNH VIỄN CẢ.

CUỘC ĐỜI CON NGƯỜI LÀ SỰ GHÁNH CHỊU HẬU QUẢ CỦA NGHIỆP ĐƯƠNG THỜI VÀ CÁC KIẾP SỐNG TRƯỚC RỒI NÓ TIẾP TỤC CHI PHỐI CẢ ĐỜI SAU.

NGHIỆP BÁO TRONG MỘT ĐỜI LÀ SỰ TỔNG HỢP CỦA CÁC NGHIỆP GÂY RA TRONG HIỆN TẠI CỘNG VỚI CÁC NGHIỆP GÂY RA TRONG QUÁ KHỨ, NÓ QUYẾT ĐỊNH ĐỜI SAU XẤU HAY TỐT, THIỆN HAY ÁC.

LUÂN HỒI: CHỮ PHẠN LÀ SAMSAARA. CÓ NGHĨA LÀ BÁNH XE QUAY TRÒN. ĐẠO PHẬT CHO RẰNG, SAU KHI MỘT THỂ XÁC SINH VẬT NÀO ĐÓ CHẾT THÌ LINH HỒN SẼ TÁCH RA KHỎI THỂ XÁC VÀ ĐÀU THAI VÀO MỘT SINH VẬT KHÁC NHẬP VÀO MỘT THỂ XÁC KHÁC (CÓ THỂ LÀ CON NGƯỜI, LOÀI VẬT THẬM CHÍ CỎ CÂY). CỨ THỂ MÃI DO KẾT QUẢ, QUẢ BÁO HÀNH ĐỘNG CỦA

NHỮNG KIẾP TRƯỚC GÂY RA. ĐÓ CŨNG LÀ CÁCH LÝ GIẢI CĂN NGUYÊN NỖI KHỔ Ở ĐỜI CON NGƯỜI.

SAU KHI LÝ GIẢI ĐƯỢC NỖI KHỔ Ở CUỘC ĐỜI CON NGƯỜI LÀ DO “ THẬP NHỊ NHÂN DUYÊN” LÀM CHO CON NGƯỜI RƠI VÀO BỀ TRẦM LUÂN. ĐẠO PHẬT ĐÃ CHỦ CHƯƠNG TÌM CON ĐƯỜNG DIỆT KHỔ. CON ĐƯỜNG GIẢI THOÁT ĐÓ KHÔNG NHỮNG ĐÒI HỎI TA NHẬN THỨC ĐƯỢC NÓ MÀ CAO HƠN TA PHẢI HÀNH ĐỘNG, PHẢI THẨM NHUẦN TỨ DIỆU ĐẾ.

TỨ DIỆU ĐẾ: LÀ BỐN SỰ THẬT CHẮC CHẮN, BỐN CHÂN LÝ LỚN, ĐÒI HỎI CHÚNG SINH PHẢI THẤU HIỂU VÀ THỰC HIỆN NÓ. TỨ DIỆU ĐẾ GỒM:

1. KHỔ ĐẾ: CON NGƯỜI VÀ VẠN VẬT SINH RA LÀ KHỔ, ỐM ĐAU LÀ KHỔ, GIÀ YẾU LÀ KHỔ, CHẾT LÀ KHỔ, GHÉT NHAU MÀ PHẢI SỐNG GẦN NHAU LÀ KHỔ, YÊU NHAU MÀ PHẢI CHIA LÌA NHAU LÀ KHỔ, MẤT LÀ KHỔ MÀ ĐƯỢC CŨNG LÀ KHỔ. NHỮNG NỖI KHỔ ẤY TỪ ĐÂU? CHÚNG TA TIẾP TỤC TÌM HIỂU TẬP ĐẾ.

2. TẬP ĐẾ: TẬP LÀ TẬP HỢP, TỰ TẬP LẠI MÀ THÀNH. VẬY DO NHỮNG GÌ TỰ TẬP LẠI MÀ TẠO RA NỖI KHỔ CHO CHÚNG SINH?

ĐÓ LÀ DO CON NGƯỜI CÓ LÒNG THAM, DÂM (GIẬN DỮ), SI (SI MÊ, CUỒNG MÊ, MÊ MUỘI) VÀ DỤC VỌNG. LÒNG THAM VÀ DỤC VỌNG CỦA CON NGƯỜI XẤU XÉ LÀ DO CON NGƯỜI KHÔNG NẮM ĐƯỢC NHÂN DUYÊN. VÓN NHƯ LÀ MỘT ĐỊNH LUẬT CHI PHỐI TOÀN VŨ TRỤ. CHÚNG SINH KHÔNG BIẾT RẰNG MỌI CÁI LÀ ẢO ẢNH, SẮC SẮC, KHÔNG KHÔNG. CÁI TÔI TƯỞNG LÀ CÓ NHƯNG THỰC LÀ KHÔNG. VÌ KHÔNG HIỂU ĐƯỢC RA NỖI KHỔ TRIỀN MIÊN, TỪ ĐỜI NÀY QUA ĐỜI KHÁC.

3. DIỆT ĐẾ: LÀ PHẢI THẤU HIỂU ĐƯỢC “ THẬP NHỊ NHÂN DUYÊN” ĐỂ TÌM RA ĐƯỢC CĂN NGUYÊN CỦA SỰ KHỔ - ĐỂ DỨT

BỎ TỪ NGỌN CHO ĐẾN GỐC RỄ CỦA CÁI KHỔ. THỰC CHẤT LÀ THOÁT KHỎI NGHIỆP CHƯỚNG, LUÂN HỒI, SINH TỬ.

4. ĐẠO ĐẾ: LÀ CON NGƯỜI TA PHẢI THEO ĐỂ DIỆT KHỔ, PHẢI ĐÀO SÂU SUY NGHĨ TRONG THẾ GIỚI NỘI TÂM (THỰC NGHIỆM TÂM LINH). TUY LUYỆN TÂM TRÍ, ĐẶC BIỆT LÀ THỰC HÀNH YOGA ĐỂ ĐẠT TỚI CÔI SIÊU PHẠM MÀ CAO NHẤT LÀ ĐẠT TỚI CÔI PHẠM LÀ ĐẠT TỚI TRÌNH ĐỘ GIÁC NGỘ BÁT NHÃ. TỚI CHỪNG ĐÓ SẼ THẤY ĐƯỢC CHÂN NHƯ VÀ THANH THẢN TUYỆT ĐỐI, HẾT HAM MUỐN, HẾT THAM VỌNG TÂM THƯỜNG, TỨC LÀ ĐẠT TỚI CÔI “NIẾT BÀN” KHÔNG SINH, KHÔNG DIỆT.

THỰC HIỆN ĐẠO ĐẾ LÀ MỘT QUÁ TRÌNH LÂU DÀI, KIÊN TRÌ, GIỮ NGUYÊN GIỚI LUẬT TẬP TRUNG THIÊN ĐỊNH CAO ĐỘ PHẬT GIÁO ĐÃ TRÌNH BÀY 8 CON ĐƯỜNG HAY 8 NGUYÊN TẮC (BÁT CHÍNH ĐẠO - BUỘC TA PHẢI TUÂN THỦ BÁT CHÍNH ĐẠO GỒM:

- CHÍNH KIẾN: PHẢI NHẬN THỨC ĐÚNG, PHÂN BIỆT ĐƯỢC PHẢI TRÁI, KHÔNG ĐỂ CHO NHỮNG CÁI SAI CHE LẤP SỰ SÁNG SUỐT.

- CHÍNH TƯ DUY: SUY NGHĨ PHẢI, PHẢI CHÍNH, PHẢI ĐÚNG ĐẴN.

- CHÍNH NGHIỆP: HÀNH ĐỘNG PHẢI CHÂN CHÍNH, PHẢI ĐÚNG ĐẴN.

- CHÍNH NGŨ: NÓI PHẢI ĐÚNG, KHÔNG GIAN DỐI, KHÔNG VU OAN CHO NGƯỜI KHÁC.

- CHÍNH MỆNH: SỐNG TRUNG THỰC, KHÔNG THAM LAM, VU LỢI, GIAN TÀ, KHÔNG ĐƯỢC BỎ ĐIỀU NHÂN NGHĨA.

- CHÍNH TỊNH TIẾN: PHẢI NỖ LỰC, SIÊNG NĂNG HỌC TẬP, CÓ Ý THỨC VƯƠN LÊN ĐỂ ĐẠT TỚI CHÂN LÝ.

- CHÍNH NIỆM: PHẢI LUÔN LUÔN HƯỚNG VỀ ĐẠO LÝ CHÂN CHÍNH, KHÔNG NGHĨ ĐẾN NHỮNG ĐIỀU BẠO NGƯỢC GIAN ÁC.

- CHÍNH ĐỊNH: KIÊN ĐỊNH TẬP TRUNG TƯ TƯỞNG VÀO CON ĐƯỜNG CHÍNH, KHÔNG BỊ THOÁI CHÍ, LAY CHUYỂN TRƯỚC MỌI CÁN DỖ.

MUỐN THỰC HIỆN ĐƯỢC “ BÁT CHÍNH ĐẠO” THÌ PHẢI CÓ PHƯƠNG PHÁP ĐỂ THỰC HIỆN NHẪM NGĂN NGỪA NHỮNG ĐIỀU GIAN ÁC GÂY THIẾT HẠI CHO MÌNH VÀ NHỮNG NGƯỜI LÀM ĐIỀU THIỆN CÓ LỢI ÍCH CHO MÌNH VÀ CHO NGƯỜI. NỘI DUNG CỦA CÁC PHƯƠNG PHÁP ĐÓ LÀ THỰC HIỆN “ NGŨ GIỚI” (NĂM ĐIỀU RĂN) VÀ “LỤC ĐỘ” (SÁU PHÉP TU).

- “NGŨ GIỚI” GỒM:

- + BÁT SÁT: KHÔNG SÁT SINH
- + BÁT ĐẠO: KHÔNG LÀM ĐIỀU PHI NGHĨA.
- + BÁT DÂM: KHÔNG DÂM DỤC.
- + BÁT VỌNG NGŨ: KHÔNG BỊA ĐẶT, KHÔNG VU OAN GIÁO HOẠ CHO KẺ KHÁC, KHÔNG NÓI DỐI.

- “LỤC ĐỘ” GỒM:

- + BỐ THÍ: ĐÊM CÔNG SỨC, TÀI TRÍ, CỦA CẢI ĐỂ GIÚP NGƯỜI MỘT CÁCH THÀNH THỰC CHỨ KHÔNG ĐỂ CẦU LỢI HOẶC BAN ƠN.
- + TRÍ GIỚI: TRUNG THÀNH VỚI ĐIỀU RĂN, KIÊN TRÌ TU LUYỆN.
- + NHẪN NHỤC: PHẢI BIẾT KIÊN NHẪN, NHƯỜNG NHỊN, CHỊU ĐỰNG ĐỂ LÀM CHỦ ĐƯỢC MÌNH.
- + TỊNH TIẾN: CỐ GẮNG NỖ LỰC VƯƠN LÊN.
- + THIỀN ĐỊNH: TƯ TƯỞNG PHẢI TẬP TRUNG VÀO ĐIỀU NGAY, CHÍNH KHÔNG ĐỂ CHO CÁI XẤU CHO LẤP.
- + BÁT NHÃ: TRÍ TUỆ THẤY RÕ HẾT, HIỂU THẤU HẾT MỌI CHUYỆN TRÊN THẾ GIAN.

TÓM LẠI: PHẬT GIÁO CHO RẰNG CHỈ CÓ BẰNG SỰ KIÊN ĐỊNH ĐỂ THỰC HIỆN “BÁT HÀNH ĐẠO”, “NGŨ GIỚI”, “LỤC ĐỘ”

THÌ CHÚNG SINH MỚI CÓ THỂ GIẢI THOÁT MÌNH RA KHỎI NỖI KHỔ. PHẬT GIÁO KHÔNG CHỦ TRƯỞNG GIẢI PHÓNG BẰNG CÁCH MẠNG XÃ HỘI. MẶC DÙ PHẬT GIÁO LÊN ÁN RẤT GAY GẮT CHÉ ĐỘ NGƯỜI BỐC LỘT NGƯỜI, CHỐNG LẠI CHỦ NGHĨA DUY TÂM CUA BÀLAMÔN GIÁO. ĐÓ LÀ MỘT TRONG NHỮNG NHƯỢC ĐIỂM ĐỒNG THỜI CŨNG LÀ ƯU ĐIỂM NỬA VỜI CỦA ĐẠO PHẬT. ĐỨNG TRƯỚC BỀ KHỔ CỦA CHÚNG SINH PHẬT GIÁO CHỦ TRƯỞNG CẢI TẠO TÂM LINH CHỨ KHÔNG PHẢI CẢI TẠO THẾ GIỚI HIỆN THỰC. NHƯ VẬY PHẬT GIÁO NGUYÊN THỦY CÓ TƯ TƯỞNG VÔ THẦN, PHỦ NHẬN ĐẮNG SÁNG TẠO (VÔ NGÃ, VÔ TẠO GIẢ) VÀ CÓ TƯ TƯỞNG BIỆN CHỨNG (VÔ THƯỜNG, LÝ THUYẾT DUYÊN KHỞI). TUY NHIÊN, TRIẾT HỌC PHẬT GIÁO CŨNG THỂ HIỆN TÍNH DUY TÂM CHỦ QUAN KHI COI THẾ GIỚI HIỆN THỰC LÀ ẢO GIẢ VÀ DO CÁI TÂM VÔ MINH CỦA CON NGƯỜI TẠO RA.

1.3 SỰ TRUYỀN BÁ PHẬT GIÁO TRÊN THẾ GIỚI

TRƯỚC KHI THÍCH CA MÂU NI TẠ THẾ, CÁC KHU VỰC TRUYỀN BÁ ĐẠO PHẬT CHỦ YẾU Ở MIỀN TRUNG LƯU VỰC SÔNG HẰNG, ĐẶC BIỆT XUNG QUANH CÁC KHU VỰC THÀNH PHỐ LỚN MỚI NỔI LÊN. SAU KHI NGÀI TẠ THẾ, CÁC THẾ KỶ TRỰC TUYẾN CỦA NGÀI ĐÃ ĐEM ĐẠO PHẬT MỞ RỘNG ĐẾN HẠ LƯU SÔNG HẰNG VỀ PHÍA ĐÔNG, PHÍA NAM ĐẾN BỜ SÔNG CAOĐAVERI, PHÍA TÂY ĐẾN BỜ BIỂN ARẬP, PHÍA BẮC TỚI KHU VỰC THAIYSIRO. Ở THỜI KỶ THỐNG TRỊ CỦA VUA ASÔCA THUỘC VƯƠNG TRIỀU MAURYA, ĐẠO PHẬT BẮT ĐẦU PHÁT TRIỂN TỚI CÁC CÙNG BIÊN CỦA THỨ ĐẠI LỤC, ĐÔNG TỚI MIAMA, NAM TỚI XRILANCA, TÂY TỚI XYRI, AICẬP NHANH CHÓNG TRỞ THÀNH TÔN GIÁO MANG TÍNH THẾ GIỚI. SAU KHI VƯƠNG TRIỀU CASAN (KUSHAN) HƯNG KHỞI LẠI TRUYỀN TỚI IRAN, CÁC NƠI Ở TRUNG TÂM CHÂU Á, RỒI QUA CON ĐƯỜNG TƠ LỤA TRUYỀN VÀO TRUNG QUỐC.

CÁC NƠI KHÁC: MẤY NĂM GẦN ĐÂY Ở MỘT SỐ NƯỚC NHƯ: ITALYA, THỤY SỸ, THỤY ĐIỂN, TIỆP VIỆC NGHIÊN CỨU ĐẠO PHẬT CŨNG RẤT SÔI NỔI, ĐÃ XÂY DỰNG NÊN KHÔNG ÍT CƠ SỞ NGHIÊN CỨU PHẬT GIÁO VÀ TRUNG TÂM NGHIÊN CỨU PHẬT HỌC. VÍ DỤ SỞ NGHIÊN CỨU TRUNG ĐÔNG, VIỆN ĐÔNG ITALIA, DƯỚI SỰ CHỦ TRÌ CỦA ĐỖ KỲ ĐÃ BIÊN TẬP VÀ XUẤT BẢN “ TU SÁCH LA MÃ VỚI ĐÔNG PHƯƠNG” (ĐẾN NĂM 1977 ĐÃ XUẤT BẢN ĐƯỢC 51 LOẠI) TRONG ĐÓ BAO GỒM RẤT NHIỀU TRƯỚC TÁC PHẨM PHẬT GIÁO.

NHƯNG Ở TRONG CÁC QUỐC GIA NÀY SỐ TÍN ĐỒ KHÔNG NHIỀU LẮM CHỈ CHIẾM SỐ ÍT PHẦN TRĂM TRONG TỔNG SỐ DÂN. NGAY CẢ TRONG SỐ NGƯỜI NỔI TIẾNG TRÊN THẾ GIỚI NGÀY NAY CŨNG CHỌN PHẬT GIÁO LÀM ĐẠO TU HÀNH CHO MÌNH NHƯ CẦU THỦ BÓNG ĐÁ RÔBETTÔ BAGIÔ, ERIE CANTÔNA, SIÊU SAO MÀN BẠC RICHARD GERE.

1.4 TÌNH HÌNH PHÁT TRIỂN CỦA PHẬT GIÁO

TRƯỚC ĐÂY PHẬT GIÁO ĐƯỢC COI LÀ MỘT TRONG BA TÔN GIÁO LỚN CỦA THẾ GIỚI, NHƯNG TRONG NHỮNG NĂM GẦN ĐÂY DO SỰ SUY YẾU CỦA MỘT SỐ QUỐC GIA, SỐ TÍN ĐỒ PHẬT GIÁO ĐÃ TỤT XUỐNG ĐỨNG SAU ĐẠO CƠ ĐỐC, ĐẠO IXLAM VÀ ĐẠO ẮN ĐỘ, CHIẾM VỊ TRÍ THỨ TƯ. CĂN CỨ THỐNG KÊ CỦA “ BÁCH KHOA TOÀN THƯ CƠ ĐỐC GIÁO THẾ GIỚI” XUẤT BẢN Ở OXFORD NĂM 1982, TOÀN THẾ GIỚI HIỆN CÓ 295.570.780 TÍN ĐỒ PHẬT GIÁO. CON SỐ NÀY SO VỚI NĂM 1972 ĐÃ TĂNG LÊN 50.000 NGƯỜI (NĂM 1972 CÓ 244.800.300 NGƯỜI). TÍN ĐỒ PHẬT GIÁO PHÁT TRIỂN SO VỚI TỔNG SỐ DÂN TRÊN TOÀN THẾ GIỚI LÀ RẤT NHỎ BÉ. DƯỚI ĐÂY LÀ TÌNH HÌNH PHÂN BỐ CỦA TÍN ĐỒ PHẬT GIÁO: (SỐ LIỆU NĂM 1982)

KHU VỰC	SỐ TÍN ĐỒ PHẬT	SỐ % SO VỚI
---------	----------------	-------------

	GIÁO (NGƯỜI)	TỔNG SỐ DÂN (%)
ĐÔNG BẮC Á	143.359.570	12,3
NAM Á VÀ ĐÔNG NAM Á	150.927.990	9,4
LIÊN XÔ (CŨ)	350.000	0,1
BẮC MỸ	189.850	0,11
CHÂU ÂU	212.320	
CHÂU ĐẠI DƯƠNG	17.190	0,1
CHÂU PHI	12.610	0,1
TỔNG CỘNG	295.570.780	

TRÊN THỰC TẾ HIỆN NAY SỐ LƯỢNG TÍN ĐỒ PHẬT GIÁO TRÊN THẾ GIỚI ĐÃ TĂNG LÊN RẤT NHIỀU, ƯỚC CHƯNG KHOẢNG TRÊN 50 TRIỆU NGƯỜI.

SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ HAI, PHẬT GIÁO Ở CÁC NƠI TRÊN THẾ GIỚI ĐÃ TRẢI QUA NHỮNG BIẾN ĐỔI KHÁC NHAU, ĐÃ XUẤT HIỆN MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM MỚI.

II. MỘT SỐ ẢNH HƯỞNG CỦA PHẬT GIÁO ĐẾN XÃ HỘI VÀ CON NGƯỜI VIỆT NAM:

2.1 PHẬT GIÁO VỚI XÃ HỘI VÀ CON NGƯỜI VIỆT NAM XƯA KIA:

ĐẠO PHẬT TRUYỀN VÀO NƯỚC TA KHOẢNG THẾ KỶ II SAU CÔNG NGUYÊN VÀ ĐÃ TRỞ THÀNH MỘT TRONG NHỮNG HỆ TƯ TƯỞNG. TÔN GIÁO CÓ SỨC SỐNG LÂU DÀI, TỒN TẠI CHO ĐẾN MÃI NGÀY NAY, ĐÃ ẢNH HƯỞNG SÂU SẮC ĐẾN ĐỜI SỐNG XÃ HỘI VÀ TINH THẦN CỦA NGƯỜI VIỆT NAM

VÀO LÚC NÀY, MẶC DÙ ĐANG PHẢI CHỐNG LẠI CÁC THẾ LỰC THỰC DÂN PHƯƠNG BẮC, NHÂN DÂN VIỆT NAM VẪN ĐỦ THÔNG MINH, TỈNH TÁO ĐỂ TIẾP NHẬN ĐẠO PHẬT ĐẾN VỚI DÂN TỘC TA BẰNG TINH THẦN HOÀ BÌNH, HỮU NGHỊ

SỰ TIẾP NHẬN ĐẠO PHẬT TRONG HOÀN CẢNH NHƯ VẬY, KHÔNG THỂ BỎ QUA VẤN ĐỀ NỘI DUNG CỦA ĐẠO PHẬT. ĐIỀU ĐÓ CÓ NGHĨA LÀ BẢN THÂN ĐẠO PHẬT PHẢI CÓ NHỮNG NỘI DUNG NÀO ĐÓ MÀ NHÂN DÂN VIỆT NAM CÓ THỂ CHẤP NHẬN ĐƯỢC. Ở ĐÂY CHÍNH LÀ NỘI DUNG CỦA HAI NỀN TÍN NGƯỠNG CÓ NÉT GIỐNG NHAU, CÓ LẼ DO NHỮNG NÉT GIỐNG NHAU MÀ CÓ SỰ HỢP NHẤT TẠO NÊN CÁC CHÙA PHÁP VÂN, PHÁP VŨ, PHÁP NỘI, PHÁP ĐIỆN. TỨC LÀ TÍN NGƯỠNG PHẬT VÀ TÍN NGƯỠNG THẦN CỦA VIỆT NAM KHI ĐÓ CÓ SỰ HỢP NHẤT. HÌNH ẢNH PHẬT ĐÃ TRỞ THÀNH HÌNH ẢNH BỤT

MỘT ĐIỀU THỂ HIỆN ĐẶC BIỆT PHỔ QUÁT MÀ NHIỀU NGƯỜI ĐÃ NHẮC ĐẾN LÀ PHẬT GIÁO VỐN DỄ HOÀ HỢP VỚI TÍN NGƯỠNG DÂN GIAN Ở NHỮNG NƠI NÓ ĐƯỢC TRUYỀN BÁ ĐẾN . Ở BẮC VIỆT NAM ĐẶC ĐIỂM ĐÓ CÀNG NỔI BẬT. NẾU ĐẶC ĐIỂM TÔN GIÁO VIỆT NAM LÀ SỰ THỜ CÚNG TỔ TIÊN (LINH HỒN NGƯỜI THÂN ĐÃ KHUẤT) THÌ PHẬT HAY QUAN ÂM CŨNG ĐƯỢC COI LÀ MỘT THỨ TỔ TIÊN (TRONG TÂM THỨC DÂN GIAN VIỆT

CÔ, PHẬT HAY QUAN ÂM KHÔNG PHẢI LÀ NGƯỜI “NGOẠI QUỐC ‘NGƯỜI KHÁC TỘC’). NẾU ĐẶC ĐIỂM CỦA TÔN GIÁO VIỆT NAM LÀ SỰ THỜ THẦN (THỂ LỰC SIÊU NHIÊN) MÀ CON NGƯỜI CŨNG CẦU ĐỂ NHỜ SỰ “PHÙ HỘ ĐỘ TRÌ” THÌ PHẬT HAY QUAN ÂM CŨNG TRỞ THÀNH MỘT LOẠI THẦN, PHẬT ĐIỆN CŨNG TRỞ THÀNH MỘT THỨ THẦN ĐIỆN, TÍNH TÂM LINH ẮN ĐỘ NHƯỜNG BƯỚC CHO TÍNH TÍNH VIỆT NAM (HƠN ĐÁU HẾT, TÔN GIÁO VIỆT NAM NẶNG VỀ TÍNH TÌNH CẢM HƠN LÀ GIÁO LÝ, GIỚI LUẬT, ĐOÀN THỂ, TÔN GIÁO)

BỤT NGƯỜI VIỆT NAM KHÔNG PHẢI THUẦN TUYẾT LÀ VIỆC PHIÊN ÂM THUẬT NGỮ BONDDHA. HÌNH ẢNH BỤT CỦA NGƯỜI VIỆT NAM LÀ SỰ SÁNG TẠO TỪ HAI NGUYÊN LIỆU TÍN NGƯỠNG PHẬT VÀ TÍN NGƯỠNG THẦN LINH ĐƯƠNG THỜI CỦA NGƯỜI VIỆT NAM. BỤT CÓ NHỮNG NÉT GIỐNG VÀ KHÁC PHẬT. BỤT GIỐNG PHẬT Ở LÒNG TỬ BỊ, BÁC ÁI, VỊ THA ĐỐI VỚI NHỮNG NGƯỜI BỊ ÁP BỨC BÓC LỘT. NHƯNG BỤT KHÁC PHẬT Ở CHỖ BẤT KỲ NGƯỜI NGHÈO NÀO GẶP TAI NẠN, GẶP ÁP BỨC BẤT CÔNG MÀ CẦN TỐI BỤT, BỤT LẬP TỨC XUẤT HIỆN NGAY ĐỂ CỨU VỚT CÁC VỊ THẦN TRONG NHÀ NHƯNG LẠI CÓ CÁI OAI LỰC, UY QUYỀN HƠN CẢ TRỜI. ĐỐI VỚI NHỮNG NGƯỜI BỊ ÁP BỨC TRỜI Ở QUÁ XA, KÊU TRỜI KHÓ THẤU, CÒN CÁC THẦN LINH GẦN NHƯNG LẠI YẾU ĐUỐI, BẤT LỰC TRƯỚC NHỮNG VIỆC QUÁ SỨC CỦA MÌNH QUẢ LÀ GẦN GŨI ,CÔNG BẰNG VÌ PHẬT KHÔNG HỀ CHIA CẤP BẬC. CÓ LẼ NGÀY XƯA CHƯA CÓ MỘT NGƯỜI DÂN BÌNH THƯỜNG NÀO NGHĨ ĐẾN KHÁI NIỆM BÌNH ĐẲNG. NHƯNG ĐỐI VỚI PHẬT HỌ CŨNG CÓ THỂ CÓ MẠC CẢM SÂU SA RẰNG PHẬT CÓ CÁI NHÌN NGANG BẰNG VỚI TẤT CẢ CHÚNG SINH. VỚI PHẬT, KHÔNG AI TIỂU NHÂN, KHÔNG AI QUÂN TỬ. CŨNG KHÔNG CÓ QUÂN, KHÔNG CÓ DÂN, CHIA CẮT NHAU BẰNG CÁC HÀNG RÀO CẤP BẬC GIAI CẤP. VỚI PHẬT, CÒN CẢ MỘT NIỀM TỪ

BI BÁC ÁI, KHÔNG CÓ HẸN HỌC, OÁN GHÉT, PHỤC THÙ. ĐÓ CŨNG LÀ ĐIỀU PHÙ HỢP VỚI BẢN CHẤT DÂN TỘC VIỆT NAM. TIẾP ĐÓ PHẬT KÊU GỌI SỰ TỰ GIÁC, GIÁC THA KHÔNG NHỮNG ĐỂ GIẢI QUYẾT NỖI KHỔ CỦA MÌNH MÀ CÒN PHẢI CỨU NHÂN ĐỘ THỂ . CHẮC CHẴN TRONG TƯ DUY CỦA NGƯỜI DÂN BÌNH THƯỜNG, CHƯA AI BẮN KHOẢN TÌM HIỂU THỂ NÀO LÀ BẢN NGÃ LÀ CHÂN THEO NGHĨA SÂU XA CỦA PHẬT HỌC. NGƯỜI TA CHỈ THẤY Ở ĐÂY MỘT CHỦ NGHĨA NHÂN ĐẠO LỚN LAO VÀ CÓ PHẦN TÍCH CỰC. CÓ THỰC HIỆN ĐƯỢC HAY KHÔNG LÀ VẤN ĐỀ KHÁC MÀ CHÚNG TA CẦN XEM XÉT, ĐỂ PHÊ PHÁN GIÁ TRỊ CỦA HỌC THUYẾT NÀY. NHƯNG Ở ĐÂY THÌ RÕ RÀNG ĐÓ LÀ NHỮNG ĐIỂM CHÍNH YẾU LÀM CHO PHẬT GIÁO GẮN BÓ ĐƯỢC VỚI QUẦN CHÚNG.

TÂM LÝ DÂN GIAN VIỆT NAM TA THIÊN VỀ SỰ CÂN BẰNG, SỰ BÙ ĐẮP. NỖI KHỔ HÔM NAY PHẢI ĐƯỢC ĐỀN BÙ BẰNG SỰ SUNG SƯỚNG NGÀY MAI. CÔ TẮM TRONG CÔ TÍCH TRẢI QUA BAO GIAN NAN CUỐI CÙNG VẪN ĐƯỢC HƯỞNG HẠNH PHÚC. PHẬT GIÁ CŨNG HỨA HẸN VỚI CON NGƯỜI SỰ ĐỀN BÙ KHÔNG DO QUYỀN PHÉP NÀO, CHỖ DỰA NÀO CỦA NHO GIÁO, CŨNG KHÔNG DO CÁN CÂN PHÚC TỘI CỦA ĐẠO GIA, MÀ DO CHÍNH NỖ LỰC CỦA BẢN THÂN MÌNH. NGƯỜI DÂN BÌNH THƯỜNG Ở XỨ TA Ở PHẦN BẢN CHẤT CŨNG CÓ QUAN NIỆM NHẬN THỨC NHƯ VẬY, MÀ CHẮC CHẴN KHÔNG PHẢI VÌ DO HỌ QUÁN TRIỆT THUYẾT BÁT CHÁNH ĐẠO CỦA NHÀ THIỀN. MẶC DÙ BÁT CHÁNH ĐẠO KHÔNG CÓ GÌ LÀ THẦN BÍ, NHƯNG DỄ DÀNG CÓ MẤY ÔNG SƯ NHỚ ĐỦ TÁM ĐƯỜNG MÀ PHẬT TỔ ĐÃ ĐỀ RA. VẤN ĐỀ LÀ Ở CÁI TINH THẦN QUẦN XUYẾN RÚT TỪ BÁT CHÁNH ĐẠO. TINH THẦN ẤY LÀ SỰ CỐ GẮNG TU DƯỠNG, VUN THÊM CHO BẢN THÂN MÌNH. VÀ HỌ CŨNG MONG MỌI MỘT SỰ ĐỀN BÙ NÀY, KHI THẤY PHẬT TỔ VẠCH RA CHO HỌ VÀ KHẲNG

ĐỊNH ĐIỀU TẤT NHIÊN SẼ ĐẾN . TUY NHIÊN, KHÔNG PHẢI PHẬT GIÁO ĐI ĐƯỢC VÀO QUẦN CHÚNG,CÓ MỘT SỰ GẮN BÓ SÂU SA NHẤT ĐỊNH, MÀ KHÔNG MỘT SỰ THÂM ĐỊNH, CHỌN LỰA NÀO CÓ LỰA CHỌN ĐỂ CHỐI BỎ HOẶC ĐỒNG HOÁ NỮA. ĐỐI VỚI PHẬT GIÁO SỰ LỰA CHỌN NÀY BAO HÀM CẢ Ý NGHĨA PHÊ PHÁN. NGÀY NAY, CHÚNG TA CÓ THỂ CHỈ RA ĐƯỢC NHIỀU KHUYẾT ĐIỂM CỦA NHO, PHẬT, LÃO Ở GÓC ĐỘ CHÍNH TRỊ HAY TƯ TƯỞNG TRIẾT HỌC.DÂN GIÀN XƯA KHÔNG CÓ ĐIỀU KIỆN HAY TRÌNH ĐỘ ĐỂ LÀM VIỆC ẤY, SONG KHI HỌ CHẤP NHẬN, CHỐI BỎ HOẶC BIẾN HÓA NHỮNG GIÁO LÝ ĐỂ THÍCH NGHI VỚI TRÌNH ĐỘ TƯ DUY, VỚI CÁC SINH HOẠT CỦA HỌ TỨC LÀ HỌ ĐÃ LỘ CÁI Ý ĐỒNG HAY KHÔNG ĐỒNG. CÓ THỂ NÓI RẰNG VĂN HOÁ VIỆT NAM HOÁ PHẬT HƠN LÀ HOÁ PHẬT HOÁ. PHẬT GIÁO ĐẾN VIỆT NAM DÙ LÀ PHẬT GIÁO NGUYÊN THỦY HAY ĐA DẠNG SAU NÀY BỒI TIỂU THỪA HAY ĐẠO THỪA THÌ VẪN NHẤT PHẢI NHẬP VỚI TÍN NGƯỠNG BẢN ĐỊA. ĐỂ BIẾN MAN NƯƠNG THÀNH PHẬT MẪU, Ỡ LAN THÀNH QUAN ÂM MÀ KHÔNG CẦN PHẢI TẠO RA XUNG QUANH NHÂN VẬT ẤY NHỮNG GÌ HUYỀN BÍ THẦN KỲ CHO LẪM.

PHẬT GIÁO CÒN LÀ MỘT SỰ KIỆN VĂN HOÁ, PHẬT GIÁO TỪ ẤN ĐỘ ĐƯỢC TRUYỀN VÀO VIỆT NAM VỐN KHÔNG PHẢI MỘT SỰ KIỆN ĐƠN ĐỘC MÀ KÉO THEO NÓ LÀ CÁI ẢNH HƯỞNG CỦA TỔNG THỂ VĂN HOÁ ẤN ĐỘ ĐỐI VỚI VIỆT NAM CỔ. MẶC DÙ CHÚNG TA CÒN ÍT NGHIÊN CỨU VÀ HIỂU BIẾT VỀ VĂN HOÁ VIỆT- ẤN NHƯNG CHẮC CHẮN ẢNH HƯỞNG CỦA VĂN HOÁ ẤN ĐỘ LÊN VIỆT NAM DIỄN RA TRÊN NHIỀU LĨNH VỰC : NÔNG NGHIỆP, YDƯỢC, ÂM NHẠC VŨ ĐẠO NGÔN NGỮ.

ĐIỀU QUAN TRỌNG LÀ VĂN HOÁ VIỆT NAM CỎ TIẾP THU MỘT LIỀU LƯỢNG QUAN TRỌNG VĂN HOÁ ẤN ĐỘ QUA NGẢ ĐƯỜNG PHẬT GIÁO, VÀO SUỐT THỜI BẮC THUỘC VÀ CHỐNG

BẮC THUỘC, KHI ẢNH HƯỞNG VĂN MINH TRUNG HOA TRẦN LAN ĐẤT NƯỚC VIỆT NAM VÀ MANG KHUYNH HƯỚNG ĐỒNG HOÀ RÕ RỆT.

VỀ KHÁCH QUAN, ẢNH HƯỞNG CỦA VĂN HOÁ ÁN ĐỘ LÀ MỘT ĐỐI TRỌNG CỦA VĂN HOÁ TRUNG HOA TRÊN ĐẤT VIỆT. NÓ CÓ TÁC DỤNG TRUNG HOÀ ẢNH HƯỞNG QUÁ MẠNH MỀ CỦA VĂN HOÁ TRUNG HOA; NÓ GÓP SỨC CÙNG NỀN VĂN HOÁ VIỆT NAM CỎ NGĂN CHẶN SỰ ĐỒNG HOÁ CỦA VĂN MINH TRUNG HOA, NÓ HỘI NHẬP VÀ LÀM GIÀU LÀM NÊN CÁI KHÁC CỦA VĂN HOÁ VIỆT VỚI VĂN HOÁ TRUNG HOA.

VÍ DỤ: NHƯ Ở THĂNG LONG THỜI LÝ: HOÀNG THÀNH LONG PHƯỢNG MỞ BỐN CỬA NẾU CỬA PHÍA BẮC THỜ THÀNH TRẦN VŨ – TRẦN VÕ LÀ MỘT VỊ THẦN LINH TRUNG HOA ĐƯỢC NHẬP NỘI VÀO ĐẤT VIỆT, THÌ CỬA TÂY LONG THÀNH ĐƯỢC MANG TÊN “QUẢNG PHÚC MÔN “ MỞ RA PHÍA TÂY ĐỂ MONG PHÚC LỚN RỘNG “PHÚC ĐẰNG HÀ SA CỦA ĐỨC PHẬT Ở TÂY THIÊN

CŨNG VẬY, ĐẠO PHẬT TỪ ÁN ĐỘ ĐƯỢC TRUYỀN BÁ VÀO ĐẤT VIỆT Ở BUỔI ĐẦU THỜI KỲ BẮC THUỘC VỀ KHÁCH QUAN MÀ NÓI LÀ MỘT ĐỐI TƯỢNG CỦA NHO GIÁO. ĐẠO NHO CŨNG BẮT ĐẦU PHÁT HUY ẢNH HƯỞNG Ở ĐẤT VIỆT TỪ BUỔI ĐẦU CÔNG NGUYÊN VỚI VIỆC MỞ TRƯỜNG NHẪM “ GIÁO LỄ NGHĨA TRUNG HOA” CHO NGƯỜI VIỆT. TA KHÔNG THỂ PHỦ NHẬN CÁC MẶT TÍCH CỰC CỦA NHO GIÁO, GÓP PHẦN LÀM TĂNG TRI THỨC NGƯỜI DÂN, NHẤN MẠNH VÀO NHÂN, NGHĨA, ÁI. NHƯNG DÙ SAO ĐI NỮA NHO GIÁO VẪN LÀ MỘT CÔNG CỤ CỦA TẦNG LỚP THỐNG TRỊ TRUNG HOA NHẪM NÔ DỊCH NGƯỜI NÔNG DÂN TRUNG QUỐC VÀ CÁC DÂN TỘC VÙNG NGOẠI VI ĐỂ CHẾ TRUNG HOA LẤN ÁP. SAO CHẴNG NỮA, DÙ CÓ ĐỀ CAO NHÂN, TRÍ, DŨNG LÀ NHỮNG GIÁ TRỊ CON NGƯỜI MUÔN THỬA THÌ NHO GIÁO VẪN ĐẶT CƯỚC CƠ BẢN VÀO LỄ, MÀ LỄ LÀ GÌ NẾU KHÔNG PHẢI

THỰC CHẤT LÀ TRẬT TỰ “ TIỀN HỌC LỄ HẬU HỌC VĂN”, NGHĨA LÀ TRƯỚC HẾT VÀ TRÊN HẾT PHẢI HỌC TẬP ĐỂ TÔN TRỌNG VÀ DUY TRÌ TRẬT TỰ ĐẲNG CẤP, TRẬT TỰ TRÊN DƯỚI: VUA - TÔI, CHA - CON, CHỒNG - VỢ (TAM CƯƠNG). NẾU HOÀN TOÀN CHẤP NHẬN NHO GIÁO TRONG THỜI BẮC THUỘC THÌ NÓI CHUNG CHẴNG CÒN GÌ LÀ CHỐNG BẮC THUỘC CẢ. HÃY CÚI MÌNH TRƯỚC THIÊN MỆNH TRÌU TƯỢNG VÀ THIÊN TỬ TRUNG HOA CỤ THỂ:

SONG NGƯỜI VIỆT CỔ, TỔ TIÊN CHÚNG TA VỐN CÓ MỘT NỘI LỰC TỰ SINH QUẬT CƯỜNG, BẮT KHUẤT, THÍCH LỐI SỐNG RIÊNG TỰ DO THUẦN PHÁC TỪ THỜI BẮC THUỘC, MỘT LỐI SỐNG KHÔNG QUÁ NGĂN CÁCH GIỮA VUA VÀ DÂN, MỘT LỐI SỐNG KHÁ BÌNH ĐẲNG GIỮA CHA VÀ CON, BÌNH ĐẲNG GIỮA VỢ VÀ CHỒNG. BỞI VẬY NGƯỜI VIỆT CỔ KHÓ LÒNG CHẤP NHẬN NỖI TRẬT TỰ “ CƯƠNG THƯỜNG “ CỦA NHO GIA. NHƯNG NGƯỜI VIỆT BÌNH DÂN CŨNG KHÓ LÒNG “ CẢI LÝ” NỖI VỚI NHỮNG NHO SĨ, NHO GIA “BỤNG ĐẦY CHỮ NGHĨA”. HỌ CHỈ CÒN BIẾT DỰA VÀO CÁC SƯ SÃI VỪA CÓ CHỮA NGHĨA VỪA BẢO VỆ HỌ, SAO CHẴNG NỮA, ĐẠO PHẬT ĐÃ CHỦ TRƯỞNG BÌNH ĐẲNG, PHẬT LÀ ĐỨC PHẬT ĐÃ THÀNH, CHÚNG SINH LÀ ĐỨC PHẬT SẼ THÀNH, CHÚNG SINH ĐỀU CÓ PHẬT TÍNH, ĐỀU BÌNH ĐẲNG TRƯỚC PHẬT. NẾU NHƯ NHO GIÁO VIỆT NAM DỰNG RA CÁI ĐÌNH Ở LÀNG QUÊ VỚI MỘT “ TIỂU TRIỀU ĐÌNH” TRỌNG NAM KHINH NỮ THÌ DÂN QUÊ VIỆT NAM DỰNG VÀ BẢO VỆ CHÙA, CHÙA LÀNG CỦA DÂN GIAN VÀ TRƯỚC HẾT LÀ GIỚI ĐÀN BÀ ĐƯỢC LOẠI KHỎI SINH HOẠT Ở ĐÌNH CÓ THỂ SINH HOẠT THẬM CHÍ TRỞ THÀNH LỰC LƯỢNG QUAN TRỌNG TRONG SINH HOẠT CHÙA LÀNG.

MẶT KHÁC, ĐIỀU KIỆN XÃ HỘI CON NGƯỜI XƯA KIA CŨNG MỞ RỘNG CHO PHẬT GIÁO DỄ DÀNG DU NHẬP SO VỚI TRUNG

QUỐC. PHẬT GIÁO KHI DU NHẬP TRUNG QUỐC ĐÃ BỊ PHẢN ỨNG MÃNH LIỆT CỦA TÂM LÝ DÂN TỘC, TRUYỀN THỐNG VĂN HOÁ, ĐẶC BIỆT LÀ Ý THỨC HỆ NHO GIÁO. TRONG KHI ĐÓ PHẬT GIÁO VÀO VIỆT NAM TƯƠNG ĐỐI THUẬN LỢI, PHÁT TRIỂN NHANH CHÓNG, HẦU NHƯ KHÔNG BỊ PHẢN ỨNG SÂU SẮC TRỪ MỘT SỐ ÍT NHO SỸ THỜI TRẦN, HỒ. XÃ HỘI VIỆT NAM KHI TIẾP NHẬN PHẬT GIÁO TỪ ẤN ĐỘ HAY TRUNG QUỐC SANG CHƯA CÓ SỰ PHÂN CHIA GAY GẮT VÀ ĐỐI KHÁNG KỊCH LIỆT, MỐI QUAN HỆ CỦA TÔNG TỘC GIA ĐÌNH CHƯA CHỊU ẢNH HƯỞNG CỦA LÝ THUYẾT TAM CƯƠNG NẶNG NỀ. ĐIỀU NÀY KHIẾN PHẬT GIÁO KHI THÂM NHẬP KHÔNG BỊ PHẢN ĐỐI. SONG LÝ DO CHÍNH CÓ LẼ LÀ DO PHẬT GIÁO KHI VÀO ĐÂY CHƯA GÂY MỘT ĐẢO LỘN, MỘT BIẾN CÁCH, KHÔNG PHỦ NHẬN NHỮNG GIÁ TRỊ TINH THẦN, PHONG TỤC TẬP QUÁN CỦA TỪNG NGƯỜI, TỪNG GIA ĐÌNH, CỦA XÃ HỘI. VÌ VẬY NGƯỜI VIỆT BÌNH DÂN ĐÃ KHÁ DỄ DÀNG HẤP THỤ CÁI TRIẾT LÝ NHÂN SINH QUAN CỦA ĐẠO PHẬT, KHÔNG BIẾT CÓ QUÁ KHÔNG NHƯNG MỘT NHÀ PHẬT HỌC CỦA VIỆT NAM ĐÃ NÓI CÓ PHẦN ĐÚNG RẰNG Ở THỜI BẮC THUỘC ĐẠO PHẬT ĐÃ THẨM VÀO LÒNG NGƯỜI DÂN VIỆT NHƯ NƯỚC THẨM VÀO LÒNG ĐẤT.

DÒNG PHẬT GIÁO CÓ ẢNH HƯỞNG SÂU SẮC VÀ LÂU DÀI TRONG XÃ HỘI VIỆT NAM LÀ THIỀN TÔNG. THIỀN TÔNG CÓ MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM MÀ DÂN GIAN DỄ CHẤP NHẬN.

+ PHẬT GIÁO THIỀN TÔNG ÍT BÀN VỀ LÝ LUẬN MÀ CHUYỂN SANG TÔNG PHONG PHONG CÁCH TU HÀNH. THIỀN TÔNG CHỦ TRƯỞNG “ BẤT LẬP VĂN TỰ, GIÁO NGOẠI BIỆT TRUYỀN TRỰC CHỈ NHÂN TÂM, KIẾN TÍNH THÀNH PHẬT, TỨC TÂM THỊ PHẬT”. NHƯ VẬY CHỦ CHƯƠNG CỦA THIỀN TÔNG LÀ LÔI KÉO THẾ GIỚI TÂY PHƯƠNG CỰC LẠC VỀ TRẦN THẾ, ĐẶT NÓ TRONG LÒNG CON NGƯỜI, TÂM THỊ PHẬT.

+ THIỀN TÔNG CHỦ TRƯỞNG LAO ĐỘNG THEO THANH QUI CỦA BÁCH TRUỞNG (720-814) : “ NHẤT NHẬT BẤT TÁC, NHẤT NHẬT BẤT THỰC” (MỘT NGÀY KHÔNG LÀM, MỘT NGÀY KHÔNG ĂN) VÀ LẤY VIỆC PHỤC VỤ XÃ HỘI LÀM ĐIỀU KIỆN TU HÀNH. ĐIỀU NÀY KHIẾN CHO CÁC TĂNG NHÂN KHÔNG PHẢI LÀ MỘT TẦNG LỚN ĂN BẨM XÃ HỘI.

THIỀN TÔNG LẠI CHẤP NHẬN SỰ BẦN KHỔ COI SỰ CHỊU ĐỤNG BẦN KHỔ CŨNG LÀ CÁCH TU HÀNH.

CHẤP NHẬN BẦN KHỔ VÀ LAO ĐỘNG LÀ ĐIỀU KHIẾN THIỀN TÔNG DỄ ĐI VÀO NÔNG THÔN, DỄ BẮM VÀO LÀNG XÃ, ĐÚNG ĐƯỢC TRONG LÀNG QUÊ.

+ THIỀN TÔNG CÓ KHI CÒN ĐI XA HƠN NỮA, CHO PHÉP SÁT SINH, GIẾT NGƯỜI, GIẾT MỌI NGƯỜI MÀ CỨU ĐƯỢC MUÔN NGƯỜI QUẢ LÀ ĐIỀU PHÚC. PHẬT TỬ KHÔNG HOÀN TOÀN LÀ NGƯỜI BỊ ĐỘNG MÀ CÓ THỂ VÙNG LÊN CHỐNG ÁP BỨC BÓC LỘT. DO VẬY Ở VIỆT NAM THỜI PHONG KIẾN CŨNG CÓ NHIỀU CUỘC NỔI DẬY GIÀNH CHÍNH QUYỀN DO NHÀ SƯ LÃNH ĐẠO.

PHẬT GIÁO LẠI BIẾT BẮM LẤY LÀNG XÃ BẰNG NHIỀU HOẠT ĐỘNG CỤ THỂ CÓ TỔ CHỨC, KẾT HỢP VỚI TÍN NGƯỠNG BẢN ĐỊA, HỘI HÈ. NHÀ SƯ VÀ NGÔI CHÙA CÓ VAI TRÒ QUAN TRỌNG TRONG ĐỜI SỐNG DÂN GIAN CỔ TRUYỀN. Ở BẮC BỘ TRƯỚC ĐÂY HẦU NHƯ LÀNG NÀO CŨNG CÓ CHÙA. NGOÀI THỜ PHẬT, CHÙA CÒN THÊM TÍN NGƯỠNG DÂN GIAN THỜ THẦN TIÊN, THỜ CÁC VỊ TƯỚNG CÓ CÔNG VỚI NƯỚC. NGÔI CHÙA TRỞ THÀNH MỘT TRUNG TÂM VĂN HOÁ Ở NÔNG THÔN. CÓ THỂ NÓI PHẬT GIÁO ĐÃ GÓP PHẦN LÀM PHONG PHÚ THÊM NỀN VĂN HOÁ DÂN TỘC. NHO GIÁO VỀ MẶT NÀO ĐÓ LÀM CHO TƯ TƯỞNG VĂN HOÁ KHÔ CỨNG THÌ PHẬT GIÁO CÓ PHẦN LÀM MỀN HƠN, PHONG PHÚ VÀ SINH ĐỘNG HƠN. HỘI CHÙA CŨNG NHƯ HỘI LÀNG LÀ TIÊU BIỂU CHO SỰ HỒ HỎI CỦA CÔNG XÃ, LÀ MỘT DỊP

ĐỂ CON NGƯỜI ĐƯỢC GIẢI PHÓNG TÌNH CẢM, HOÀ CÁI TA CỦA MÌNH VÀO CÁI TA CỦA LÀNG XÃ, KHÔNG BỊ GIÁO LÝ KHUÔN PHÉP GÒ BÓ VÀ TOẢ CHIẾT TÂM HỒN. DƯỚI MÁI NHÀ CHÙA MÀ VẪN ĐƯỢC PHÉP GIAO LƯU TÌNH CẢM. BAO NHIÊU CÂU CHUYỆN TÌNH DUYÊN ĐẪM THẮM ĐÃ XẢY RA BÊN CẠNH CỬA THIỀN. THỂ RA CỬA TỪ BI KHÔNG HỀ NGHIÊM NGẶT NHƯ CHÓN SÂN TRÌNH CỦA KHÔNG. PHẬT CHỨNG NHẬN CHO CUỘC SỐNG HỒN NHIÊN CỦA LÀNG XÃ.

DO PHẬT GIÁO BÁM SÂU VÀO LÀNG XÃ NÊN CÓ SỨC SỐNG LÂU BỀN VÀ TƯƠNG ĐỐI ỔN ĐỊNH. VÀO THỜI KỲ LÝ TRẦN PHẬT GIÁO THỊNH VƯỢNG NHẤT, ĐƯỢC NHÀ NƯỚC NÂNG ĐỖ, TỪ THỜI HỒ VÀ LÊ SƠ VỀ SAU PHẬT GIÁO BỊ GIẢM SÚT (NHO GIÁO Ở VỊ TRÍ THỐNG TRỊ VÀ CHI PHỐI), NHƯNG PHẬT GIÁO VẪN CỨ DUY TRÌ VÀ MỞ RỘNG KHẮP NÔNG THÔN, BỞI LỄ PHẬT GIÁO CÓ SỞ SỞ LÀNG XÃ VỮNG VÀNG.

PHẬT GIÁO VIỆT NAM ĐÃ TRẢI QUA MỘT VẬN MỆNH THỊNH SUY, NHÀ PHẬT ĐÂU CÓ SỢ “ THỊNH SUY” MÀ “THỊNH” THEO CÁI NGHĨA ĐƯỢC NHÀ NƯỚC QUÂN CHỦ LÝ TRẦN NÂNG ĐỖ BẢO TRỢ CŨNG CHÍNH VÌ NÓ PHẬT GIA ĐƯỢC CHÍNH QUYỀN QUÁ ƯU ÁI MÀ SINH HOẠT NHÀ CHÙA TRỞ NÊN XA HOA, SA ĐOẠ, TRÁI NGƯỢC VỚI ĐỜI SỐNG ĐỨC PHẬT CHỐI BỎ SINH HOẠT CUNG ĐÌNH, TRÁI NGƯỢC VỚI GIỚI LUẬT BÁCH TRƯỢNG TỰ LAO ĐỘNG MÀ SINH SỐNG GIẢN DỊ ĐỂ DỰ BỊ GIỜ PHÚT “ ĐẾN NGỘ THÀNH PHẬT”. “SUY” THEO NGHĨA CƠ BẢN MẤT SỰ ỦNG HỘ CỦA CHÍNH QUYỀN. NHƯNG SUY Ở THƯỢNG TẦNG THÌ LẠI TOẢ RA DÂN CHÚNG Ở LÀNG QUÊ Ở CÁC CƠ SỞ HẠ TẦNG, NẾU ĐỪNG QUÁ KHẮT KHE VÀ CỨNG ĐỘ TRONG NGUYÊN LÝ THÌ CÓ THỂ KHÁI QUÁT RẰNG PHẬT GIÁO LÝ TRẦN LÀ PHẬT GIÁO QUÝ TỘC, CÒN PHẬT GIÁO LÊ - NGUYÊN VỀ SAU LÀ PHẬT GIÁO DÂN GIAN. TỪ CHỖ TRỞ THÀNH DÂN TỘC TỪ TRƯỚC, SAU THẾ KỲ X,

PHẬT GIÁO VIỆT NAM ĐÃ TRỞ THÀNH DÂN GIAN, NHÂN GIAN - HAY LÀ ĐÃ ĐƯỢC DÂN GIAN HOÁ SAU THẾ KỶ XV.

ĐẠO PHẬT CÓ THỂ MẤT ĐI, NHƯ MỌI HIỆN TƯỢNG VÔ THƯỜNG. SONG CÁI TINH TUÝ CỦA VĂN HOÁ PHẬT GIÁO ĐÃ ĐƯỢC DÂN TỘC HOÁ VÀ DÂN GIAN HOÁ THÌ MÃI MÃI TRƯỜNG TỒN.

2.2 PHẬT GIÁO VỚI XÃ HỘI VÀ CON NGƯỜI VIỆT NAM NGÀY NAY.

NGÀY NAY, MẶC DÙ CÓ RẤT NHIỀU TÔN GIÁO XUẤT HIỆN Ở VIỆT NAM NHƯ THIÊN CHÚA GIÁO, ĐẠO CAO ĐÀI, HOÀ HẢO, CƠ ĐỐC GIÁO, ... NGOÀI BA TÔN GIÁO CHÍNH TỪ XƯA. NHƯNG PHẬT GIÁO VẪN GIỮ MỘT VAI TRÒ HẾT SỨC QUAN TRỌNG TRONG ĐỜI SỐNG XÃ HỘI VÀ TINH THẦN NGƯỜI VIỆT NAM. NHÌN VÀO ĐỜI SỐNG XÃ HỘI VÀ TINH THẦN NGƯỜI VIỆT NAM TRONG THỜI GIAN QUA, TA THẤY QUA NHIỀU BIỂU HIỆN PHẬT GIÁO ĐANG ĐƯỢC PHỤC HỒI VÀ PHÁT TRIỂN. Ở NHIỀU VÙNG ĐẤT NƯỚC SỐ NGƯỜI THEO PHẬT GIÁO NGÀY CÀNG ĐÔNG, SỐ GIA ĐÌNH PHẬT TỬ XUẤT HIỆN NGÀY CÀNG NHIỀU, LỄ HỘI PHẬT GIÁO VÀ SINH HOẠT PHẬT GIÁO NGÀY MỘT CÓ VỊ TRÍ CAO TRONG ĐỜI SỐNG TINH THẦN XÃ HỘI, SỐ SƯ SÃI ĐƯỢC ĐÀO TẠO TỪ CÁC TRƯỜNG PHẬT HỌC NGÀY CÀNG NHIỀU, SỐ KINH SÁCH XUẤT BẢN HÀNG NĂM CŨNG TĂNG, TA CÓ THỂ THAM KHẢO BẢNG SỐ LIỆU SAU:

BẢNG SỐ LIỆU NĂM 1999.

TÊN TỈNH	SỐ DI TÍCH CHÙA	SỐ VỊ TU HÀNH HOÀ THƯỢNG	SỐ TÍN ĐỒ
HÀ NỘI	404	4	100.000
HÀ BẮC	450	5	500.000
VĨNH PHÚ	400		300.000
HÀ TÂY	895	3	130.000

HẢI HƯNG	928	10	100.000
HẢI PHÒNG	200	5	500.000
QUẢNG NINH	100		200.000
THÁI BÌNH	200	5	200.000
NAM HÀ	600	30	800.000
NINH BÌNH	200	10	30.000
THANH HOÁ			37.000
NGHỆ AN			30.800
QUẢNG BÌNH			480.00
QUẢNG TRỊ			
QUẢNG NAM			
ĐÀ NẴNG			
QUẢNG NGÃI			10.000
BÌNH ĐỊNH			37.700
PHÚ YÊN			1030

HƠN LÚC NÀO HẾT TRONG MẤY CHỤC NĂM LẠI ĐÂY NGƯỜI PHẬT TỬ VIỆT NAM RẤT CHĂM LO ĐẾN VIỆC THỰC HIỆN CÁC NGHI LỄ CỦA ĐẠO MÌNH. HỌ HAY LÊN CHÙA TRONG CÁC NGÀY SỐC, CỌNG, HỌ TRÂN TRỌNG THÀNH KÍNH TRONG KHI THI HÀNH LỄ, HỌ SIÊNG NẮNG TRONG VIỆC THIỀN ĐỊNH, GIỮ GIỚI, LÀM VIỆC THIỆN. VIỆC ĂN CHAY HÀNG THÁNG TRỞ THÀNH THÓI QUEN KHÔNG THỂ THIẾU CỦA NGƯỜI THEO ĐẠO PHẬT. MẶT KHÁC NHÀ CHÙA SẴN SÀNG THỰC HIỆN CÁC YÊU CẦU CỦA HỌ NHƯ CẦU SIÊU, GIẢN OAN,... TẤT CẢ NHỮNG ĐIỀU NÀY CÙNG CỐ NIỀM TIN VÀO GIÁO LÝ, VỪA QUI ĐỊNH TƯ DUY VÀ HÀNH ĐỘNG CỦA HỌ, TẠO CƠ SỞ ĐỂ HÌNH THÀNH NHỮNG NHÂN CÁCH RIÊNG BIỆT.

THỜI ĐẠI NGÀY NAY, LÀ THỜI ĐẠI PHÁT TRIỂN. NƯỚC TA VỪA TRẢI QUA MẤY CHỤC NĂM CHIẾN TRANH VÀ HÀNG CHỤC NĂM SỐNG DƯỚI CHẾ ĐỘ QUAN LIÊU BAO CẤP, ĐỜI SỐNG CÒN NGHÈO NÀN, LẠC HẬU VẪN CẦN ĐẾN SỰ PHÁT TRIỂN. PHÁT

TRIỂN CỐ NGHĨA LÀ SỰ TĂNG TRƯỞNG NHANH CHÓNG VỀ KINH TẾ, ĐỜI SỐNG VẬT CHẤT VÀ VĂN HOÁ. ĐẢNG VÀ NHÀ NƯỚC ĐÃ CHỈ RA NHIỆM VỤ TRƯỚC MẮT LÀM DÂN GIÀU, NƯỚC MẠNH, XÃ HỘI CÔNG BẰNG VĂN MINH. ĐỂ ĐẠT MỤC TIÊU NÀY NƯỚC TA CẦN CÓ NHỮNG NGƯỜI CÓ THAM VỌNG LỚN, NĂNG ĐỘNG, LẠC QUAN, TIN TƯỞNG, DŨNG CẢM RỘNG SÁNG TẠO. NHỮNG PHẨM CHẤT NÀY PHẢN LỐI TRÁI VỚI GIÁO LÝ NHÀ PHẬT, VÌ THAM VỌNG TRÁI VỚI CẢM DỤC, VÔ DỤC, LY DỤC CỦA NHÀ PHẬT ... VÌ VẬY VIỆC CẦN LÀM HIỆN NAY LÀ PHẢI XÁC ĐỊNH RÕ PHẬT GIÁO CÓ ẢNH HƯỞNG ĐẾN HỆ TƯ TƯỞNG CỦA NGƯỜI VIỆT NAM NHƯ THẾ NÀO ĐỂ TỪ ĐÓ ĐƯA RA NHỮNG CHÍNH SÁCH PHÁT TRIỂN PHÙ HỢP VỚI LÒNG DÂN, LÀM CHO XÃ HỘI NGÀY CÀNG PHÁT TRIỂN TIẾN BỘ VÀ TỐT ĐẸP HƠN.

2.3 ẢNH HƯỞNG CỦA PHẬT GIÁO TỚI THỂ HỆ TRỂ.

NGÀY NAY Ở NƯỚC TA PHẬT GIÁO KHÔNG CÒN Ở VỊ TRÍ CHÍNH THỐNG NHÀ TRƯỞNG Ở CÁC CẤP HỌC PHỔ THÔNG KHÔNG CÓ CHƯƠNG TRÌNH GIẢNG DẠY LỊCH SỬ, TRIẾT LÝ, ĐẠO ĐỨC PHẬT GIÁO MỘT CÁCH HỆ THỐNG. SỐ GIA ĐÌNH PHẬT TỬ CŨNG KHÔNG CÒN ĐÔNG NHƯ TRƯỚC ĐÂY. SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC CHỈ NHẬN ĐƯỢC RẤT ÍT KIẾN THỨC SƠ BỘ VỀ PHẬT GIÁO THÔNG QUA BỘ MÔN “LỊCH SỬ TRIẾT HỌC PHƯƠNG ĐÔNG”, TRỪ NHỮNG KHOA CHUYÊN NGÀNH TRIẾT HỌC. VÌ THẾ PHẦN LỚN NHỮNG HIỂU BIẾT CỦA CHÚNG TA VỀ PHẬT GIÁO TRƯỚC HẾT LÀ CHỊU ẢNH HƯỞNG TỰ NHIÊN CỦA GIA ĐÌNH, SAU ĐÓ LÀ TỪ BẠN BÈ, THẦY CÔ VÀ NHỮNG MỐI QUAN HỆ XÃ HỘI KHÁC. TRONG ĐÓ ẢNH HƯỞNG CỦA GIA ĐÌNH CÓ TÁC ĐỘNG LỚN LÊN MỖI CHÚNG TA. NẾU TRONG MỖI GIA ĐÌNH MỌI NGƯỜI ĐỀU THEO ĐẠO PHẬT HOẶC KHÔNG THEO MỘT TÔN GIÁO NÀO NHƯNG VẪN GIỮ TẬP TỤC QUAN TRỌNG ĐI LỄ CHÙA VÀO NHỮNG NGÀY ÂM QUAN TRỌNG NHƯ NGÀY TẾT, LỄ, RẼM ...

NGƯỜI GIÀ THƯỜNG NÓI CHUYỆN VỚI CON CHÁU VỀ ĐỨC PHẬT, BỒ TÁT, VỀ ĐẠO LÝ LÀM NGƯỜI DỰA VÀO CÁC GIÁO LÝ PHẬT GIÁO. NHỮNG SUY NGHĨ QUAN NIỆM NÀY CÓ THỂ PHAI NHẠT, THẬM CHÍ ĐI NGƯỢC LẠI KHI TA GẶP MỘT TRÀO LƯU TƯ TƯỞNG MỚI, ĐEM LẠI MỘT THẾ GIỚI QUAN MỚI TỪ TRONG MÔI TRƯỜNG GIA ĐÌNH CHÚNG TA PHẦN NÀO ĐÓ CHỊU ẢNH HƯỞNG CỦA ĐẠO PHẬT NHƯNG KHÔNG SÂU SẮC NHƯ CÁC TRIỀU ĐẠI TRƯỚC VÀ MỤC ĐÍCH TÌM ĐẾN ĐẠO PHẬT KHÔNG CÒN MANG TÍNH HƯỚNG ĐẠO CHÂN CHÍNH NHƯ TRƯỚC KIA NỮA. DO NHIỀU NGUYÊN NHÂN NHƯNG TRƯỚC HẾT DO SỰ XÂM NHẬP CỦA NHIỀU TRÀO LƯU TƯ TƯỞNG, HỌC THUYẾT PHƯƠNG TÂY VÀO NƯỚC TA CÁCH ĐÂY VÀI BA THẾ KỶ. ĐẶC BIỆT LÀ SỰ GIÁC NGỘ LÝ LUẬN MÁC - LÊNIN, CHỦ NGHĨA CỘNG SẢN CỦA GIAI CẤP CÔNG NHÂN VÀ QUẦN CHÚNG NHÂN DÂN LAO ĐỘNG ĐÃ TẠO TIỀN ĐỀ XÂY DỰNG HỆ THỐNG TƯ TƯỞNG, NGUYÊN TẮC HÀNH ĐỘNG CHO PHONG TRÀO CÁCH MẠNG CỦA NHÂN DÂN VIỆT NAM, LẤY ĐÓ LÀM VŨ KHÍ CHÍNH TRỊ KẾT HỢP VỚI ĐẤU TRANH VŨ TRANG. ĐẢNG TA RẤT CHÚ TRỌNG VIỆC TRUYỀN BẢ HỌC THUYẾT NÀY CHO QUẦN CHÚNG NHÂN DÂN NHẤT LÀ ĐỐI TƯỢNG THANH THIẾU NIÊN, NHỮNG NGƯỜI CHỦ TƯƠNG LAI CỦA ĐẤT NƯỚC. CHÍNH VÌ VẬY, THANH THIẾU NIÊN, CHÚNG TA NGÀY NAY KHI RỜI GHẾ NHÀ TRƯỜNG ĐƯỢC TRANG BỊ KHÔNG NHỮNG KIẾN THỨC ĐỂ LÀM VIỆC MÀ CÒN CẢ KIẾN THỨC VỀ LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ. ĐIỀU NÀY GIÚP TA NHẬN THỨC ĐƯỢC VỀ CƠ BẢN GIỮA MÔ HÌNH LÝ TƯỞNG NHÂN ĐẠO CỦA PHẬT GIÁO VÀ CHỦ NGHĨA CỘNG SẢN LÀ: MỘT BÊN LÀ DUY TÂM, MỘT BÊN DUY VẬT. MỘT BÊN DIỆT DỤC TRIỆT ĐỂ BẰNG Ý CHÍ VÀ COI DỤC LÀ CĂN NGUYÊN CỦA MỌI TỘI LỖI, BÊN KIA THÌ CỐ GẮNG THOẢ MÃN NHU CẦU NGÀY CÀNG TĂNG CỦA CON NGƯỜI BẰNG LAO ĐỘNG VỚI NĂNG SUẤT VÀ CHẤT LƯỢNG CAO NHẢM CẢI

TẠO THỂ GIỚI, COI NHẪM CẢI TẠO THỂ GIỚI, COI ĐÓ LÀ TIÊU CHUẨN ĐÁNH GIÁ TÍNH NHÂN ĐẠO THỰC SỰ TIẾN BỘ CỦA XÃ HỘI, MỘT BÊN HỨA HẸN MỘT MÔ HÌNH NIẾT BÀN BÌNH ĐẲNG TỰ DO CHO TẤT CẢ MỌI NGƯỜI, TỪ BI BÁC ÁI NHƯ NHAU, KHÔNG CÒN BỊ RÀNG BUỘC BỞI CÁC NHU CẦU TRẦN TỤC, CÒN BÊN KIA KHẲNG ĐỊNH MÔ HÌNH LÝ TƯỞNG CHO MỌI NGƯỜI LAO ĐỘNG, COI LAO ĐỘNG LÀ NHU CẦU SỐNG CHỨ KHÔNG PHẢI PHƯƠNG TIỆN SỐNG, LAO ĐỘNG KHÔNG CÒN LÀ NGUỒN GỐC CỦA KHỔ ĐAU, QUA LAO ĐỘNG CON NGƯỜI HOÀN THIỆN CẢ BẢN THÂN VÀ HOÀN THIỆN CẢ XÃ HỘI.

ĐÂY LÀ NHỮNG TƯ TƯỞNG TIẾN BỘ CỦA CHỦ NGHĨA MÁC - LÊ NIN. NÓ PHÙ HỢP VỚI XU THẾ PHÁT TRIỂN CỦA THỜI ĐẠI, CỦA XÃ HỘI. DO ĐÓ, NÓ NHANH CHÓNG ĐƯỢC THANH NIÊN ỦNG HỘ, TIẾP THU. DO CÓ MỘT SỐ QUAN ĐIỂM NGƯỢC LẠI NÊN TẤT YẾU PHẬT GIÁO KHÔNG CÒN GIỮ MỘT VAI TRÒ NHƯ TRƯỚC ĐÂY NỮA.

MẶT KHÁC, VỚI SỰ PHÁT TRIỂN MẠNH MẼ CỦA KHOA HỌC CÔNG NGHỆ, MỌI LĨNH VỰC TRONG ĐỜI SỐNG CON NGƯỜI ĐỀU CÓ BƯỚC NHẠP VỌT. XU THẾ TOÀN CẦU HOÁ THỂ HIỆN NGÀY CÀNG RÕ NÉT. ĐIỀU KIỆN ĐÓ ĐÒI HỎI CON NGƯỜI PHẢI HẾT SỨC NĂNG ĐỘNG, NHANH NHẠY NẮM BẮT VẤN ĐỀ TRONG CUỘC SỐNG. TRONG KHI ĐÓ, THEO GIÁO LÝ NHÀ PHẬT CON NGƯỜI TRỞ NÊN KHÔNG CÓ THAM VỌNG TIẾN THÂN, BẰNG LÒNG VỚI NHỮNG GÌ MÌNH ĐÃ CÓ, SỐNG NHẪN NHỤC, KHÔNG ĐÁU TRANH, HƯỚNG TỚI CÔI NIẾT BÀN KHI CUỘC SỐNG TRẦN GIAN ĐÃ CHẤM DỨT. NHƯ VẬY ĐẠO ĐỨC PHẬT GIÁO ĐÃ TÁCH CON NGƯỜI RA KHỎI ĐIỀU KIỆN THỰC TIỄN CỦA CON NGƯỜI XÃ HỘI, LÀM CHO CON NGƯỜI CÓ THÁI ĐỘ CHẤP NHẬN CHỨ KHÔNG PHẢI LÀ CẢI TẠO THỂ GIỚI. ĐẠO ĐỨC XUẤT THỂ CỦA PHẬT GIÁO LÀ CHẠY TRỐN NHU CẦU BẢN NĂNG CHỨ KHÔNG PHẢI

CHẾ NGỰ THIÊN NHIÊN, BẮT NÓ PHỤC VỤ CHO MÌNH. CÁC CHƯƠNG TRÌNH XÃ HỘI CỦA PHẬT GIÁO KHÔNG PHẢI CẢI TẠO LẠI ĐIỀU KIỆN SỐNG MÀ CHỈ ĐỂ CỎ SAN BẰNG XÃ HỘI BẰNG ĐẠO ĐỨC, TRONG XÃ HỘI ĐÓ AI CŨNG TỪ BI, BÁC ÁI, HỖ XẢ, NHÃN NHỤC ... ĐẠO ĐỨC NHÀ PHẬT BỊ GIMỞ RỘNG MẤT GIÁ TRỊ NHÂN ĐẠO NHỜ CHÍNH THÁI ĐỘ YẾU THỂ NÀY, KHI NHỮNG NHU CẦU VỀ THỂ XÁC BỊ COI LÀ TRẦN TỤC, KÉM ĐẠO ĐỨC. NHẤT LÀ TRONG CUỘC SỐNG NGÀY NAY, KHI MÀ CON NGƯỜI ĐÃ ĐẠT ĐƯỢC MỘT TRÌNH ĐỘ NHẤT ĐỊNH, QUAN NIỆM TRÊN CÀNG KHÔNG THỂ CHẤP NHẬN ĐƯỢC. DO ĐÓ, ẢNH HƯỞNG CỦA PHẬT GIÁO CÀNG XA RỜI THẾ HỆ TRẺ.

CHÚNG TA CŨNG NHẬN THẤY RẰNG, NGÀY NGAY NHỮNG NGƯỜI ĐI CHÙA HẦU HẾT KHÔNG CÓ ĐỦ TRI THỨC VỀ PHẬT GIÁO CHO NÊN KHÓ CÓ THỂ GIÁO DỤC ĐẠO PHẬT MỘT CÁCH TỰ GIÁC, TÍCH CỰC TRONG XÃ HỘI VÀ GIA ĐÌNH. PHẬT GIÁO BÁC HỌC CŨNG BỊ MAI MỘT NHIỀU, KHÔNG CÒN PHÁT HUY VAI TRÒ HƯỚNG ĐẠO. CÁC CAO TĂNG CHƯA Ý THỨC ĐƯỢC HẾT VAI TRÒ CỦA HỌ TRONG VIỆC XÂY DỰNG HOÀN THIÊN NHÂN CÁCH CON NGƯỜI VIỆT NAM. CHẴNG HẠN CÁC BUỔI GIẢNG KINH ĐÀM ĐẠO CÁC BUỔI LỄ TRÊN CHÙA CHƯA ĐƯỢC TỔ CHỨC THEO TINH THẦN KHAI THÁC NHỮNG TINH THUYẾT CỦA ĐẠO LÝ PHẬT GIÁO, MÀ PHẦN NHIỀU THEO THỊ HIẾU: CẦU AN, GIẢI HẠN, CẦU LỘC ... CỦA GIỚI BÌNH DÂN. PHẬT GIÁO BÌNH DÂN CŨNG SA SÚT. NGƯỜI DÂN LÊN CHÙA THƯỜNG QUÁ CHÚ TRỌNG ĐẾN LỄ VẬT, ĐẾN CÁC HAM MUỐN TẦM THƯỜNG. DO KHÔNG ĐƯỢC GIÁO DỤC ĐẦY ĐỦ, ĐÚNG ĐẴN GIÁO LÝ NHÀ PHẬT, SỐ ĐÔNG THANH THIẾU NIÊN ĐÃ ĐUA THEO THỊ HIẾU CỦA MỌI NGƯỜI. HỌ ĐẾN CHÙA CÚNG BÁI, THẮP HƯƠNG VÁI XIN PHẬT, BỒ TÁT, LA HÁN PHÙ HỘ ĐỘ TRÌ CHO HỌ ĐẠT ĐƯỢC MONG MUỐN CỦA MÌNH. NHỮNG MONG MUỐN ẤY THƯỜNG LÀ CHUYỆN HỌC HÀNH, TÌNH

CẢM, SỨC KHOẺ, VẬT CHẤT ... HOẶC HƠN NỮA, HỌ COI ĐẾN CHÙA CHỈ LÀ HÌNH THỨC ĐI CHƠI, GIẢI TRÍ VỚI BẠN BÈ KÈM THEO ĐÓ LÀ SỰ THIẾU NGHIÊM TÚC TRONG ĂN MẶC, ĐI ĐÚNG, NÓI NĂNG. SỐ LƯỢNG HỌC SINH, SINH VIÊN NÓI RIÊNG CŨNG NHƯ SỐ LƯỢNG NGƯỜI DÂN ĐI CHÙA GẦN ĐÂY CÀNG ĐÔNG, SONG XEM RA Ý THỨC CẦU THIỆN, CẦU MẠNH VỀ NỘI TÂM CÒN QUÁ ÍT SO VỚI NHỮNG MONG MUỐN TƯ LỢI. CÓ RẤT ÍT NGƯỜI ĐẾN CHÙA ĐỂ TÌM SỰ THANH THẢN TRONG TÂM HỒN, ĐỂ TU DƯỠNG NGHIÊN NGÃM ĐẠO LÝ LÀM NGƯỜI, VỀ THIỆN - ÁC. NHƯ VẬY MỤC ĐÍCH ĐẾN CHÙA CỦA NGƯỜI DÂN ĐÃ SAI LẦM, TÂM THƯỜNG HOÁ SO VỚI ĐIỀU MÀ GIÁO LÝ NHÀ PHẬT MUỐN HƯỚNG CON NGƯỜI TA VÀO.

NHƯNG TA CŨNG CÓ THỂ THẤY RẰNG NHỮNG TƯ TƯỞNG PHẬT GIÁO CŨNG CÓ ẢNH HƯỞNG ÍT NHIỀU ĐẾN ĐỜI SỐNG CỦA THANH THIẾU NIÊN HIỆN NAY. NHƯ Ở CÁC TRƯỜNG PHỔ THÔNG, CÁC TỔ CHỨC ĐOÀN, ĐỘI LUÔN PHÁT ĐỘNG CÁC PHONG TRÀO NHÂN ĐẠO NHƯ “ LÁ LÀNH ĐÙM LÁ RÁCH”., “ QUỸ GIÚP BẠN NGHÈO VƯỢT KHÓ” , “ QUỸ VIÊN GẠCH HỒNG” ... CHÍNH VÌ VẬY NGAY TỪ NHỎ CÁC EM HỌC SINH ĐÃ ĐƯỢC GIÁO DỤC TƯ TƯỞNG NHÂN ĐẠO, BÁC ÁI, GIÚP ĐỠ NGƯỜI KHÁC MÀ CƠ SỞ CỦA NỀN TẢNG ẤY LÀ TƯ TƯỞNG GIÁO LÝ NHÀ PHẬT ĐÃ HOÀ TAN VỚI GIÁ TRỊ TRUYỀN THỐNG CỦA CON NGƯỜI VIỆT NAM. LÊN ĐẾN CẤP III VÀ VÀO ĐẠI HỌC, NHỮNG THANH THIẾU NIÊN CÓ NHỮNG HOẠT ĐỘNG THIẾT THỰC HƠN. VIỆC GIÚP ĐỠ NGƯỜI KHÁC KHÔNG PHẢI HẠN CHẾ Ở VIỆC XIN BỐ MẸ TIỀN ĐỀ ĐÓNG GÓP MÀ CÓ THỂ BẰNG CHÍNH KIẾN THỨC, SỨC LỰC CỦA MÌNH. SỰ ĐỒNG CẢM VỚI NHỮNG CON NGƯỜI GẶP KHÓ KHĂN, NHỮNG SỐ PHẬN BẤT HẠNH CÔ ĐƠN, CỘNG VỚI TRUYỀN THỐNG TỪ BỊ, BÁC ÁI ĐÃ GIÚP CHÚNG TA, NHỮNG HỌC SINH, SINH VIÊN CÒN NGỒI TRÊN GHẾ NHÀ TRƯỜNG CÓ ĐỦ NGHỊ LỰC

VÀ TÂM HUYẾT ĐỂ LẬP RA NHỮNG KẾ HOẠCH, THAM GIA VÀO NHỮNG HOẠT ĐỘNG THIẾT THỰC NHƯ HỘI CHỮ THẬP ĐỎ, HỘI TÌNH THƯƠNG, CÁC CHƯƠNG TRÌNH PHỔ CẬP VĂN HOÁ CHO TRẺ EM NGHÈO, CHĂM NOM CÁC BÀ MẸ VIỆT NAM NGHÈO ... HÌNH ẢNH HÀNG ĐOÀN THANH NIÊN, SINH VIÊN HÀNG NGÀY VẪN LẤN LỘI TRÊN MỌI NẼO ĐƯỜNG TỔ QUỐC GÓP PHẦN XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC, TỔ QUỐC NGÀY CÀNG GIÀU MẠNH THẬT ĐÁNG XÚC ĐỘNG VÀ TỰ HÀO. TẤT CẢ NHỮNG ĐIỀU ĐÓ CHÚNG TỔ THANH NIÊN, SINH VIÊN NGÀY NAY KHÔNG CHỈ NẲNG ĐỘNG, SÁNG TẠO ĐẦY THAM VỌNG TRONG CUỘC SỐNG MÀ CÒN THỪA HƯỞNG NHỮNG GIÁ TRỊ ĐẠO ĐỨC TỐT ĐẸP CỦA ÔNG CHA, ĐÓ LÀ SỰ THƯƠNG YÊU, ĐÙM BỌC LẤN NHAU GIỮA MỌI NGƯỜI, LÒNG THƯƠNG YÊU GIÚP ĐỠ MỌI NGƯỜI QUA CƠN HOẠN NẠN MÀ KHÔNG CHÚT NGHĨ SUY, TÍNH TOÁN. VÀ TA KHÔNG THỂ PHỦ NHẬN PHẬT GIÁO ĐÃ GÓP PHẦN TẠO NÊN NHỮNG GIÁ TRỊ TỐT ĐẸP ẤY. VÀ TA CÀNG PHẢI NHẮC ĐẾN GIÁ TRỊ ĐÓ TRONG KHI CUỘC SỐNG NGÀY NAY NGÀY CÀNG XUẤT HIỆN NHỮNG HIỆN TƯỢNG TIÊU CỰC. TRONG KHI CÓ NHỮNG SINH VIÊN CÒN KHÓ KHĂN ĐÃ DÒN HẾT SỨC MÌNH ĐỂ HỌC TẬP CÔNG HIẾN CHO ĐẤT NƯỚC THÌ VẪN CÒN MỘT SỐ BỘ PHẬN THANH NIÊN ĂN CHƠI, ĐUA ĐÒI, LÀM TIÊU TỐN TIỀN BẠC CỦA CHA MẸ VÀ ĐẤT NƯỚC. TỚI ĐẾN, NGƯỜI TA BẮT GẶP Ở CÁC QUÁN BAR, SÀN NHẢY NHỮNG CÔ CHIÊU, CẬU ẤM ĐANG ĐỐT TIỀN CỦA BỐ MẸ VÀO NHỮNG THỨ VUI VÔ BỔ. RỒI NHỮNG HỌC SINH, SINH VIÊN LẦM ĐƯỜNG LỖ BƯỚC VÀO MA TUÝ, KHIẾN CHO BAO GIA ĐÌNH TAN NÁT, BIẾT BAO ÔNG BỐ BÀ MẸ CAY ĐẮNG NHÌN NHỮNG ĐỨA CON CỦA MÌNH BỊ CHỊU HÌNH PHẠT TRƯỚC PHÁP LUẬT. THẾ HỆ TRẺ NGÀY NAY NHIỀU NGƯỜI CHỈ BIẾT CHẠY THEO VẬT CHẤT, BỊ CUỐN HÚT BỞI NHỮNG THỨ ĂN CHƠI SAU ĐOẠ LÀM HẠI ĐẾN GIA ĐÌNH VÀ CỘNG ĐỒNG. HƠN

BAO GIỜ HẾT VIỆC GIÁO DỤC NHÂN CÁCH CHO THẾ HỆ TRẺ TRỞ NÊN RẤT QUAN TRỌNG VÀ MỘT TRONG NHỮNG PHƯƠNG PHÁP HỮU ÍCH LÀ NÊU CAO TRUYỀN BÁ TINH THẦN CŨNG NHƯ TƯ TƯỞNG NHÀ PHẬT TRONG THẾ HỆ TRẺ. ĐÓ THỰC SỰ LÀ CÔNG VIỆC CẦN THIẾT CẦN LÀM NGAY.

PHẦN C: KẾT LUẬN

QUA VIỆC NGHIÊN CỨU ĐỀ TÀI NÀY CHÚNG TA PHÂN NÀO HIỂU THÊM ĐƯỢC NGUỒN GỐC RA ĐỜI CỦA PHẬT GIÁO, HỆ TƯ TƯỞNG CỦA PHẬT GIÁO VÀ ẢNH HƯỞNG CỦA NÓ ĐẾN XÃ HỘI VÀ NGƯỜI DÂN TA, ĐỒNG THỜI HIỂU THÊM VỀ LỊCH SỬ NƯỚC TA. ĐẶC BIỆT ĐỀ TÀI NÀY CHO CHÚNG TA THẤY RÕ VẤN ĐỀ CÓ Ý NGHĨA QUAN TRỌNG, ĐÓ LÀ VẤN ĐỀ XÂY DỰNG HÌNH THÀNH NHÂN CÁCH VÀ TƯ DUY CON NGƯỜI VIỆT NAM TRONG TƯƠNG LAI VỚI SỰ HỖ TRỢ CỦA NHỮNG GIÁ TRỊ ĐẠO ĐỨC NHÂN VĂN CỦA PHẬT GIÁO, CŨNG NHƯ MỘT SỐ TƯ TƯỞNG TÔN GIÁO KHÁC.

DÙ CÒN NHỮNG KHUYẾT ĐIỂM, HẠN CHẾ SONG CHÚNG TA KHÔNG THỂ PHỦ NHẬN NHỮNG GIÁ TRỊ ĐẠO ĐỨC TO LỚN MÀ PHẬT GIÁO ĐÃ MANG LẠI. ĐẶC TRƯNG HƯỚNG NỘI CỦA PHẬT GIÁO GIÚP CON NGƯỜI TỰ SUY NGẪM VỀ BẢN THÂN, CÂN NHẮC CÁC HÀNH ĐỘNG CỦA MÌNH ĐỂ KHÔNG GÂY RA ĐAU KHỔ BẤT HẠNH CHO NGƯỜI KHÁC. NÓ GIÚP CON NGƯỜI SỐNG THÂN ÁI, YÊU THƯƠNG NHAU, XÃ HỘI YÊN BÌNH. TUY NHIÊN, ĐỂ GIÁO DỤC NHÂN CÁCH ĐẠO ĐỨC CỦA THẾ HỆ TRẺ THÌ NHƯ THỂ VẪN CHƯA ĐỦ. BƯỚC SANG THẾ KỶ XXI, CHUẨN MỰC NHÂN CÁCH MÀ MỘT THANH NIÊN CẦN CÓ ĐÒI HỎI PHẢI HOÀN THIỆN CẢ VỀ MẶT THỂ XÁC LẪN TINH THẦN, PHẢI CÓ ĐỦ KHẢ NĂNG CHINH PHỤC CẢ THẾ GIỚI KHÁCH QUAN LẪN THẾ GIỚI NỘI TÂM. ĐẠO ĐỨC THẾ KỶ XXI DO VẬY CÓ THỂ KHAI THÁC SỰ ĐÓNG GÓP TÍCH CỰC CỦA PHẬT GIÁO ĐỂ XÂY DỰNG ĐẠO ĐỨC NHÂN VĂN TOÀN THIỆN HƠN, TỰ GIÁC CAO HƠN VÌ SANG THẾ KỶ XXI, BÊN CẠNH SỰ PHÁT TRIỂN KỶ DIỆU CỦA KHOA HỌC, NHỮNG Mâu THUẤN, CHIẾN TRANH GIÀNH QUYỀN LỰC RẤT CÓ THỂ SẼ NỔ RA

VÀ DƯỚI SỰ HẬU THUẦN CỦA KHOA HỌC, CÁC LOẠI VŨ KHÍ SẼ ĐƯỢC CHẾ TẠO HIỆN ĐẠI, TÀN NHÃN HƠN, DỄ DÀNG THOẢ MÃN CÁI ÁC CỦA VÀI CÁ NHÂN VÀ NGUY CƠ GÂY RA SỰ HUỖ DIỆT SẼ KHỦNG KHIẾP HƠN. KHI ĐÓ ĐÒI HỎI CON NGƯỜI PHẢI CÓ ĐẠO ĐỨC, NHÂN CÁCH CAO HƠN ĐỂ NHẬN RA ĐƯỢC CÁI ÁC DƯỚI MỘT LỚP VỎ TINH VI HƠN, “ SẠCH SẼ” HƠN.

NHƯ VẬY TRONG CẢ QUÁ KHỨ, HIỆN TẠI VÀ TƯƠNG LAI, PHẬT GIÁO LUÔN LUÔN TỒN TẠI VÀ GẮN LIỀN VỚI CUỘC SỐNG CỦA CON NGƯỜI VIỆT NAM. VIỆC KHAI THÁC HẠT NHÂN TÍCH CỰC HỢP LÝ CỦA ĐẠO PHẬT NHẪM XÂY DỰNG NHÂN CÁCH CON NGƯỜI VIỆT NAM, ĐẶC BIỆT LÀ THẾ HỆ TRẺ, LÀ MỘT MỤC TIÊU CHIẾN LƯỢC ĐÒI HỎI SỰ KẾT HỢP GIÁO DỤC TỔNG HỢP CỦA XÃ HỘI - GIA ĐÌNH - NHÀ TRƯỜNG - BẢN THÂN CÁ NHÂN, MỘT SỰ KẾT HỢP TỰ GIÁC TÍCH CỰC CẢ TRUYỀN THỐNG VÀ HIỆN ĐẠI. CHÚNG TA TIN TƯỞNG VÀO MỘT THẾ HỆ TRẺ HÔM NAY VÀ MAI SAU CƯỜNG TRÁNG VỀ THỂ CHẤT, PHÁT TRIỂN VỀ TRÍ TUỆ, PHONG PHÚ VỀ TINH THẦN, ĐẠO ĐỨC TÁC PHONG TRONG SÁNG KẾ THỪA TRUYỀN THỐNG CHA ÔNG CŨNG NHƯ NHỮNG GIÁ TRỊ NHÂN BẢN PHẬT GIÁO SẼ GÓP PHẦN BẢO VỆ VÀ XÂY DỰNG XÃ HỘI NGÀY CÀNG ỔN ĐỊNH, PHÁT TRIỂN.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. NGUYỄN DUY CẦN - TINH HOA PHẬT GIÁO (NXB THÀNH PHỐ HCM) - 1997

2. THÍCH NỮ TRÍ HẢI DỊCH - ĐỨC PHẬT ĐÃ DẠY NHỮNG GÌ (CON ĐƯỜNG THOÁT KHỔ) (NXB TÔN GIÁO - 2000)

3. PGS NGUYỄN TÀI THƯ

- ẢNH HƯỞNG CỦA CÁC HỆ TƯ TƯỞNG VÀ TÔN GIÁO ĐỐI VỚI CON NGƯỜI VIỆT NAM HIỆN NAY (NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA - 1997).

- LỊCH SỬ PHẬT GIÁO VIỆT NAM TẬP 1 (NXB QUỐC GIA - 1993)

4. THÍCH THIỆN SIÊU DỊCH - LỜI PHẬT DẠY (NXB TÔN GIÁO - 2000)

5. PTS. PHƯƠNG KỲ SƠN - LỊCH SỬ TRIẾT HỌC (NXB CHÍNH TRỊ QUỐC GIA - 1999)

6. LÝ KHÔI VIỆT - HAI NGHÌN NĂM VIỆT NAM VÀ PHẬT GIÁO.

7. VIỆN TRIẾT HỌC - LỊCH SỬ PHẬT GIÁO VIỆT NAM (NXB KHOA HỌC XÃ HỘI HÀ NỘI - 1988)

8. NHIỀU TÁC GIẢ - MƯỜI TÔN GIÁO LỚN TRÊN THẾ GIỚI (1999)

MỤC LỤC

	TRANG
PHẦN A: LÝ DO CHỌN ĐỀ TÀI	1
PHẦN B: NỘI DUNG	1
I. KHÁI QUÁT VỀ PHẬT GIÁO	
1.1 NGUỒN GỐC RA ĐỜI	
1.2 NỘI DUNG CHỦ YẾU CỦA TƯ TƯỞNG TRIẾT HỌC PHẬT GIÁO	
1.3 SỰ TRUYỀN BÁ ĐẠO TRÊN THẾ GIỚI	
1.4 TÌNH HÌNH PHÁT TRIỂN CỦA PHẬT GIÁO	
II. MỘT SỐ ẢNH HƯỞNG CỦA PHẬT GIÁO ĐẾN XÃ HỘI VÀ CON NGƯỜI VIỆT NAM	
2.1 PHẬT GIÁO VỚI XÃ HỘI VÀ CON NGƯỜI VIỆT NAM XƯA KIA	
2.2 PHẬT GIÁO VỚI XÃ HỘI VÀ CON NGƯỜI VIỆT NAM NGÀY NAY	
2.3 ẢNH HƯỞNG CỦA PHẬT GIÁO ĐẾN THẾ HỆ TRẺ	